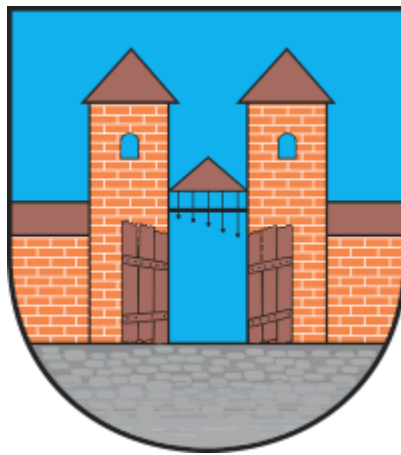


Załącznik Nr 1
do Uchwały Nr Rady
Miejskiej w Mogielnicy z
dnia

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Mogielnica na lata 2024-2034



SPIS TREŚCI

I. UWARUNOWANIA PRAWNE STRATEGII	4
I 1. Podstawa prawna.....	4
I 2. Akty prawne	5
I 3. Zgodność z dokumentami strategicznymi	6
II. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA – ANALIZA SYTUACJI ZASTANEJ	8
II 1. Dane demograficzne.....	8
II 2. Rynek pracy i podmioty gospodarcze.....	10
II 4. Oświata.....	12
II 5. Instytucje kultury.....	14
II 6. Kultura fizyczna, sport i turystyka.....	15
II 7. Mieszkalnictwo – zasób mieszkaniowy gminy	16
II 8. Ochrona zdrowia	17
II 9. Bezpieczeństwo publiczne.....	17
II 9.1. Instytucje.....	17
II 9.2. Przemoc.....	18
II 10. Pomoc społeczna.....	20
II 10.1. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mogielnicy.....	20
II 10.2. Beneficjenci i rodzaje świadczonej pomocy	20
II 11. Profilaktyka i przeciwdziałanie uzależnieniom	21
II 11.1. Punkt konsultacyjno-informacyjny	21
II 11.2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	22
II 11.3. Rynek alkoholowy	23
II 12. Przeciwdziałanie przemocy domowej i ochrona osób doznających przemocy domowej....	23
II 12.1. Zespół Interdyscyplinarny.....	23
II 12.2. Procedura niebieskie karty.....	23
II 12.3. instytucje pomocowe	24
II 13. Polityka senioralna.....	24
II 14. Zasoby gminy w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów społecznych	25
III. DIAGNOZA PROFILAKTYCZNA NA PODSTAWIE BADAŃ ANKIETOWYCH MIESZKAŃCÓW GMINY	25
III 1. Metodologia i grupa badana	25
III 2. Dorośli - podsumowanie badań	27
III 3. Problemy społeczne w środowisku dzieci i młodzieży – podsumowanie badań	30
III 4. Pracownicy instytucjonalni – podsumowanie	36

III 5. Rekomendacje działań – osoby dorosłe	37
III 6. Rekomendowane działania - uczniowie	41
III 7. Rekomendowane działania – pracownicy instytucjonalni	47
IV. ANALIZA SWOT	50
V CZĘŚĆ PROGRAMOWA.....	53
V 1. Wizja i misja	53
VII 2. Adresaci.....	53
VII 3. Koordynator.....	54
VII 4. Cele, kierunki działań, wskaźniki, realizatorzy	54
VII 5. Harmonogram realizacji.....	60
VII 6. Prognoza zmian	61
VII 7. Monitoring i ewaluacja	63
VII 8. Źródła finansowania realizacji strategii.....	63

I. UWARUNOWANIA PRAWNE STRATEGII

I 1. PODSTAWA PRAWNA

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mogielnicy, wychodząc naprzeciw zdiagnozowanym potrzebom mieszkańców i dążąc do zapewnienia członkom społeczności lokalnej możliwie jak najlepszych warunków do rozwoju i aktywności społecznej, zawodowej oraz edukacyjnej, a także zachowania dobrostanu zdrowotnego, przygotował dokument niniejszej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Gmina wypełnia przy tym obowiązek wynikający z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. W myśl podanego przepisu jednym z zadań własnych gminy jest opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Ponadto art. 16 b. ust. 1 stanowi, że gmina i powiat opracowują strategię rozwiązywania problemów społecznych, a samorząd województwa strategię w zakresie polityki społecznej. W ust. 2 art. 16b został określony otwarty katalog kluczowych elementów każdej gminnej strategii. **Zgodnie z wymogami ustawowymi niniejsza Strategia zawiera w szczególności:**

- diagnozę sytuacji społecznej gminy, w tym określenie zdolności podmiotów ekonomii społecznej do realizacji usług społecznych w zakresie, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1–14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych,
- prognozę zmian w zakresie objętym strategią,
- określenie:
 - celów strategicznych projektowanych zmian,
 - kierunków niezbędnych działań,
 - sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych,
 - wskaźników realizacji działań.

I 2. AKTY PRAWNE

Wśród ustaw nakładających na organy samorządowe określone obowiązki w sferze polityki społecznej należy w szczególności wymienić takie akty prawne, jak:

I. W zakresie przepisów ustrojowych i proceduralnych:

- Konstytucja RP z 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 2009 r. poz. 946),
- Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz.U. 2023 poz. 775),
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. 2023 poz. 901),
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 571).

II. W zakresie wspierania rodziny i dziecka:

- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. 2024 poz. 177),
- Ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (t.j. Dz.U. 2024 poz. 338),
- Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, (t.j. Dz.U. 2023 poz. 1923),
- Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (t.j. Dz.U. 2023 poz. 810),
- Ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (t.j. Dz.U. 2023 poz. 2424),
- Ustawa z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz.U. 2024 poz. 323),
- Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz.U. 2023 poz. 1993),
- Ustawę z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz.U. 2023 poz. 2809),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz.U. z 2021 poz. 1249 ze zmianą; Dz.U. 2023 poz. 535),

- Ustawę z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 969).s

III. W zakresie ochrony zdrowia i przeciwdziałania uzależnieniom:

- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. 2023 poz. 2151)
- Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (t.j. Dz.U. 2022 poz. 1608),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tj. Dz.U. 2023 poz. 1939),
- Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz.U. 2022 poz. 2123),
- Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (t.j. Dz.U. 2023 poz. 991)

IV. W zakresie zatrudnienia i przeciwdziałania bezrobociu:

- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz.U. 2023 poz. 735),
- Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (t.j. Dz.U. 2022 poz. 2241),
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz.U. 2024 poz. 44).

I 3. ZGODNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

W pracach nad przygotowaniem niniejszej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Mogielnica na lata 2024-2034 wzięto pod uwagę postanowienia dokumentów o zasięgu lokalnym, krajowym i regionalnym, które zakładają długofalowy czas realizacji w sferze polityki społecznej.

Dokumenty na poziomie krajowym, które uwzględniono w niniejszej Strategii to:

- „Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju - Polska 2030, Trzecia Fala Nowoczesności”,

- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030,
- Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami na lata 2021-2030,
- Polityka Społeczna Wobec Osób Starszych 2030,
- Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027 z perspektywą do roku 2030,
- Program Rządowy „Dostępność Plus” 2018-2025,
- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030,
- Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 r.,
- Program Wieloletni „Senior+” na lata 2021-2025,
- Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego,
- Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego,
- Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025.

II. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA – ANALIZA SYTUACJI ZASTANEJ

II 1. DANE DEMOGRAFICZNE

Z danych z Urzędu Stanu Cywilnego za 2023 r. wynika, że całkowita liczba mieszkańców wynosiła 8328, z czego 4180 stanowiły kobiety, a z kolei 4148 mężczyźni.

Kolejnym wskaźnikiem opisującym sytuację demograficzną gminą jest podział wg ekonomicznych grup wieku ludności. W poniższej tabeli został przedstawiony podział na trzy generalne grupy wiekowe w 2022 roku. Największy udział stanowi grupa ludności w wieku produkcyjnym, która w 2023 r. wyniosła wówczas 12 818 osób. Ludność w wieku przedprodukcyjnym w gminie w 2023 r. wyniosła 3891 osób. Trzecią grupę stanowią osoby w wieku poprodukcyjnym, w którym w przedstawionym okresie liczba wyniosła 4319 osób.

Liczba mieszkańców w 2022 roku w wieku:	Mężczyźni	Kobiety
przedprodukcyjnym	754	691
produkcyjnym	2697	2284
poprodukcyjnym	730	1232

Gmina Mogielnica ma ujemny przyrost naturalny. W 2023 r. na terenie gminy urodziło się 81 dzieci, natomiast zmarło 132 osób.

Przyrost naturalny w gminie Mogielnica	Urodzenia	Zgony	Przyrost naturalny
2021	82	173	-91
2022	74	130	-56
2023	81	132	-51

Źródło: USC Mogielnica

W 2022 r. na terenie gminy zostało zawartych łącznie 40 małżeństw, natomiast w tym samym roku doszło do 5 rozwodów, natomiast nie było żadnych zarejestrowanych separacji.

Liczba zawartych małżeństw na terenie gminy Mogielnica	2021	2022	2023
	28	40	34

Źródło: USC Mogielnica

Liczba orzeczonych rozwodów na terenie gminy Mogielnica	2021	2022	2023
	4	5	3

Źródło: USC Mogielnica

Liczba orzeczonych separacji na terenie gminy Mogielnica	2021	2022	2023
	0	1	1

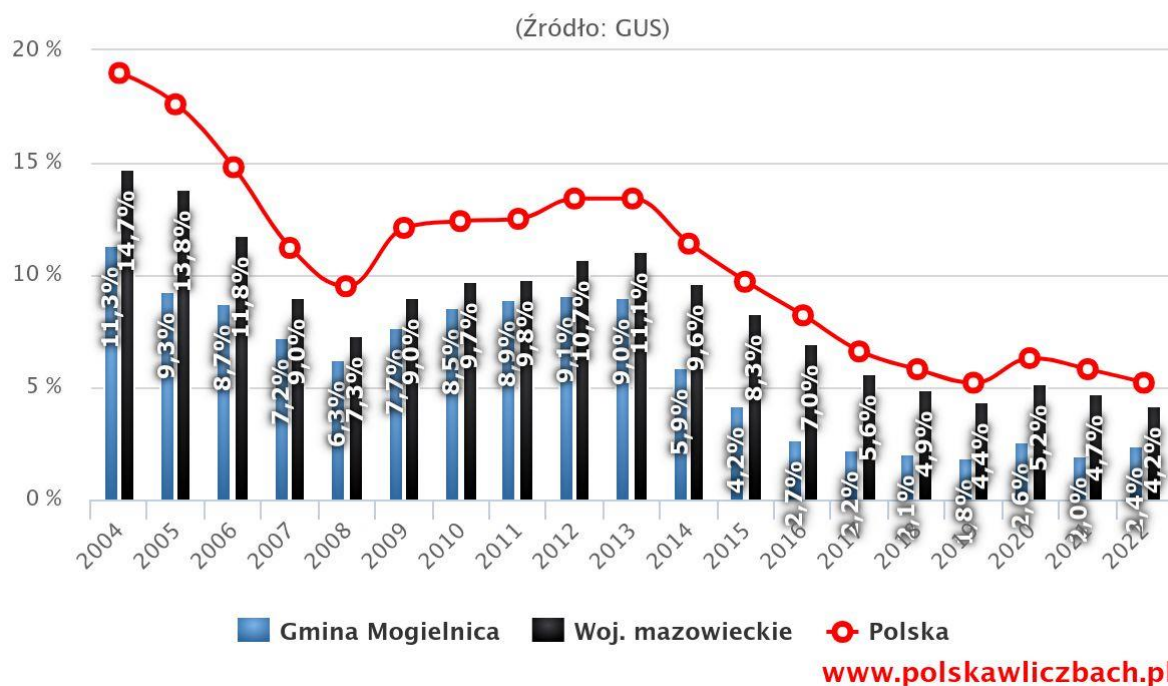
Źródło: USC Mogielnica

II 2. RYNEK PRACY I PODMIOTY GOSPODARCZE¹

W gminie Mogielnica na 1000 mieszkańców pracuje 458 osób.

Bezrobocie rejestrowane w gminie Mogielnica wynosiło w 2022 roku 2,4% (2,4% wśród kobiet i 2,4% wśród mężczyzn).

Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego w gminie Mogielnica w latach 2004 – 2022



W 2022 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gminie Mogielnica wynosiło 6 247,81 PLN, co odpowiada 93,20% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce.

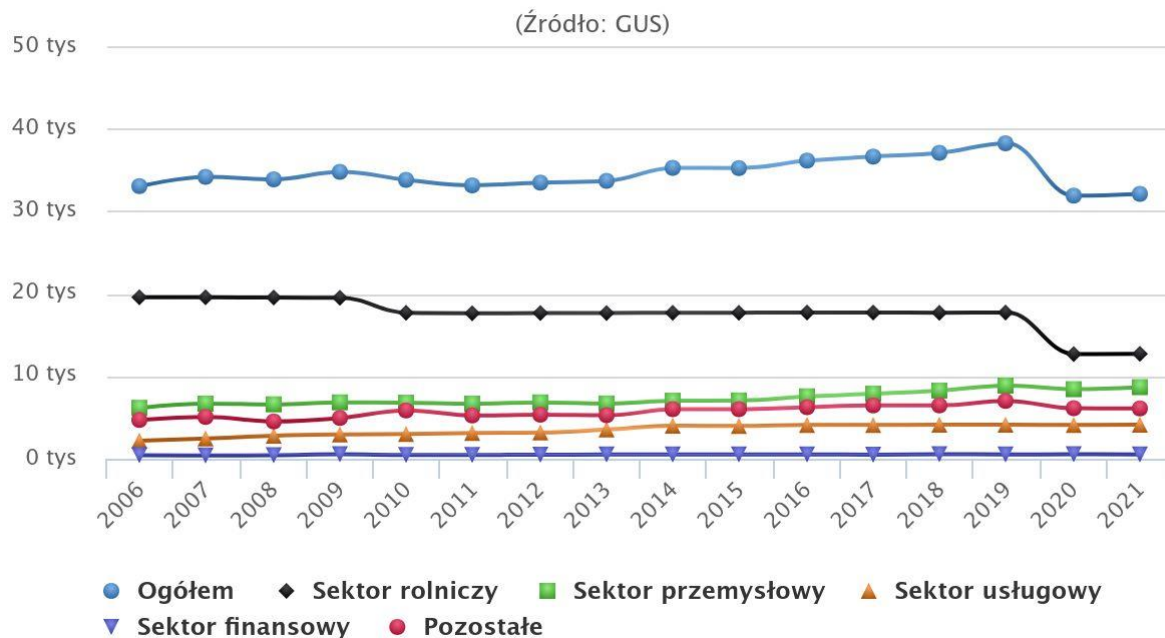
Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Mogielnica 575 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 236 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi -339.

39,6% aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Mogielnica pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 27,0% w przemyśle i budownictwie, a 12,8% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie

¹ https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Mogielnica#infoPrac1k

i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 1,6% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

Liczba pracujących według sektorów ekonomicznych w gminie Mogielnica w latach 2006 – 2021



www.polskawliczbach.pl

W gminie Mogielnica w roku 2022 w rejestrze REGON zarejestrowanych było 629 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 481 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W tymże roku zarejestrowano 54 nowe podmioty, a 37 podmiotów zostało wyrejestrowanych. Na przestrzeni lat 2009-2022 najczęściej (54) podmiotów zarejestrowano w roku 2022, a najmniej (29) w roku 2016. W tym samym okresie najczęściej (152) podmiotów wykreślono z rejestru REGON w 2009 roku, najmniej (18) podmiotów wyrejestrowano natomiast w 2021 roku.

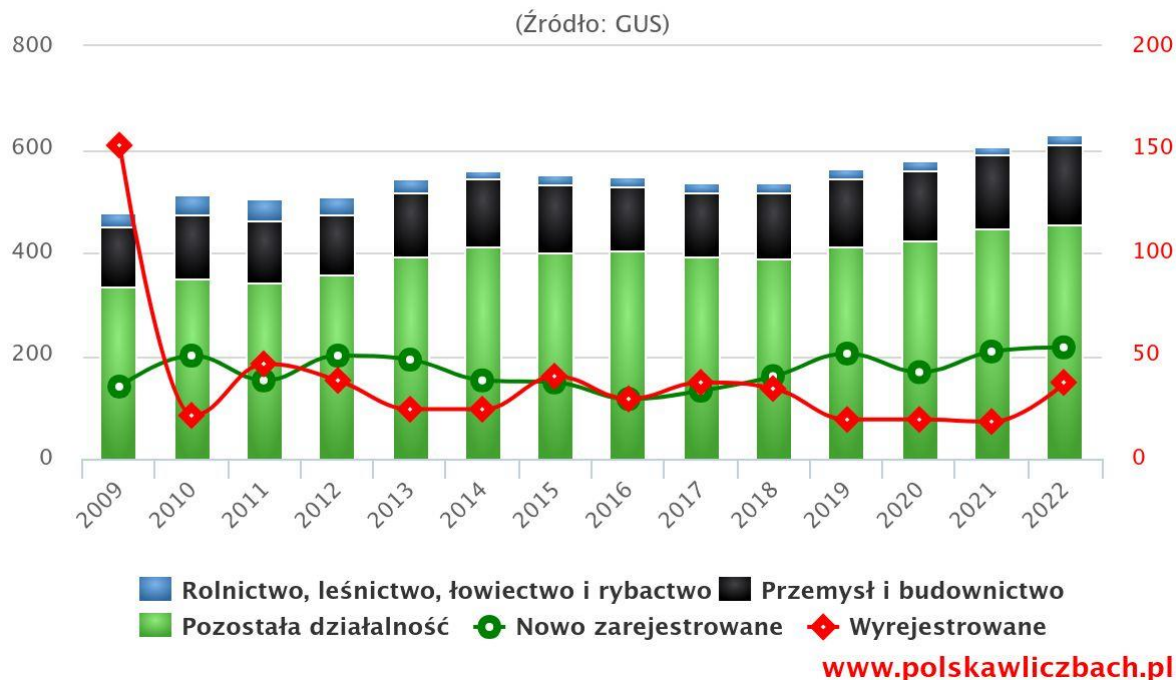
Według danych z rejestru REGON wśród podmiotów posiadających osobowość prawną w gminie Mogielnica najczęściej (37) jest stanowiących **spółki** cywilne. Analizując rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników można stwierdzić, że najczęściej (603) jest mikroprzedsiębiorstw, zatrudniających 0 - 9 pracowników.

3,2% (20) podmiotów jako rodzaj działalności deklarowało rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, jako przemysł i budownictwo swój rodzaj działalności deklarowało 24,3% (153) podmiotów, a 72,5% (456) podmiotów w rejestrze zakwalifikowana jest jako pozostała działalność.

Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w gminie Mogielnica najczęściej deklarowanymi rodzajami przeważającej działalności są Handel hurtowy

i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (31.0%) oraz Budownictwo (16.6%).

Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w latach 2009 – 2022



II 4. OŚWIATA

Na terenie gminy Mogielnica znajdują się poniższe placówki:

- Publiczna Szkoła Podstawowa nr 2 im. I Marszałka Polski J. Piłsudskiego w Mogielnicy,
- Zespół Szkół Ogólnokształcących im. Jana Kilińskiego w Mogielnicy,
- Zespół Publicznej Szkoły Podstawowej i Publicznego Przedszkola w Michałowicach,
- Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Kozietałach,
- Publiczna Szkoła Podstawowa w **Borowem**.

Przedszkola (Gmina Mogielnica) – Dzieci oraz dostępne miejsca w latach 2008 – 2021

(Źródło: GUS)



www.polskawliczbach.pl

Szkoły podstawowe (Gmina Mogielnica) – Uczniowie i absolwenci w latach 2008 – 2021

(Źródło: GUS)



www.polskawliczbach.pl

Licea ogólnokształcące (Gmina Mogielnica) – Uczniowie i absolwenci w latach 2008 – 2021

(Źródło: GUS)



www.polskawliczbach.pl

II 5. INSTYTUCJE KULTURY

Życie kulturalne na terenie Gminy i Miasta Mogielnica jest ściśle związane z działalnością Miejsko - Gminnego Ośrodka Kultury. Jest on organizatorem i współorganizatorem imprez okolicznościowych, zarówno kameralnych jak i plenerowych. Organizuje różnego rodzaju konkursy plastyczne, recytatorskie dla najmłodszych, turnieje sportowe, spektakle teatralne, imprezy okolicznościowe a także imprezy masowe. „Wiosna Mogielnicka” jest to impreza, której nie sposób nie wyróżnić, ze względu na swoją wieloletnią tradycję. Organizowana od 1978 roku w formie pikniku rodzinnego, podczas którego dorobek artystyczny mogą zaprezentować dzieci i młodzież z terenu naszej gminy jak również gwiazdy polskiej muzyki estradowej. Pod patronatem MGOK-u działa Dziecięco-Młodzieżowa Orkiestra Dęta oraz miejscowy klub sportowy KS „Mogielanka”. Posiadamy bogatą garderobę strojów ludowych (łowickie, krakowskie, rzeszowskie), w pełni profesjonalną zadaszoną scenę, wykorzystywaną do imprez plenerowych oraz salę widowiskową. Organizujemy szkolenia, warsztaty, koła zainteresowań w zależności od zapotrzebowania mieszkańców. Jesteśmy otwarci na nowe propozycje i inicjatywy społeczne².

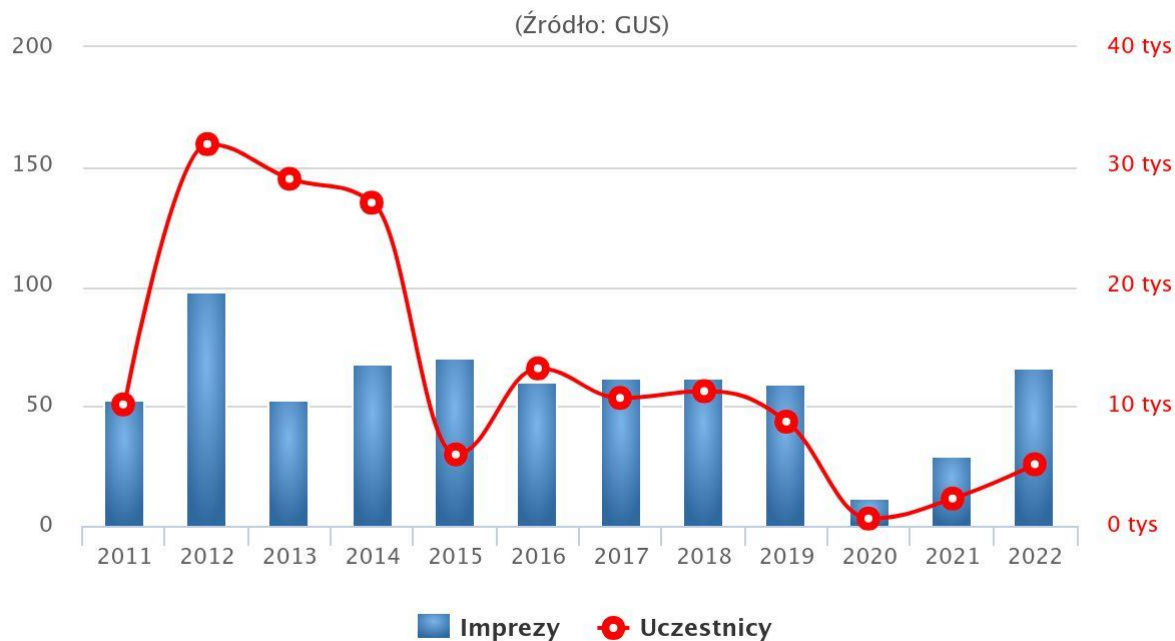
Imprezy organizowane przez jednostki w 2022 roku oraz liczba uczestników:

- imprezy ogółem: 66 (uczestnicy: 5 145)
- seanse filmowe: 5 (uczestnicy: 350)
- koncerty: 5 (uczestnicy: 1 600)
- prelekcje, spotkania, wykłady: 6 (uczestnicy: 240)
- imprezy turystyczne i sportowo - rekreacyjne: 20 (uczestnicy: 1 800)
- konkursy: 6 (uczestnicy: 450)
- pokazy teatralne: 12 (uczestnicy: 400)
- warsztaty: 6 (uczestnicy: 105)
- inne: 6 (uczestnicy: 200)

Na poniższym wykresie zostały przedstawione imprezy organizowane oraz ich uczestnicy na przestrzeni lat 2011-2022.

² <https://www.mogielnica.pl/art,95,miejsko-gminny-osrodek-kultury.html>

Imprezy organizowane przez domy kultury oraz ich uczestnicy w latach 2011 – 2022



II 6. KULTURA FIZYCZNA, SPORT I TURYSTYKA

W gminie znajduje się Kompleks Sportowy im. Jana Pawła II, przy Publicznej Szkole Podstawowej w Mogielnicy.

W skład kompleksu sportowego wchodzi następujące elementy:

1. Pawilon sportowy konstrukcji tradycyjnej z dachem dwuspadowym,
2. Niecka sportowa - basen pływacki z blachy stalowej,
3. Niecka rekreacyjna - basen rekreacyjny z blachy stalowej, z „grzybkiem” i „słoniem”,
4. Korty tenisowe -2 szt.,
5. Boisko wielofunkcyjne (2 boiska do koszykówki, 2 boiska do siatkówki, kort tenisowy),
6. Boisko piłkarskie,
7. Urządzenia lekkoatletyczne,
8. Lądowisko skoku w dal,
9. Plac zabaw,
10. Trybuny – 397 miejsc siedzących,

11. Monitoring wizyjny,
12. Ogrodzenie obiektu,
13. Pełne oświetlenie nocne.

Na terenie gminy znajduje się także Klub Sportowy Mogielanka. Znajduje się Sekcja Piłki Nożnej, Sekcja Piłki Siatkowej, Sekcja Tenisa Stołowego.

Gmina Mogielnica urozmaicona jest niewielkimi wzniesieniami, porośniętymi lasami, wśród których malowniczo położony jest zalew rekreacyjny na rzece Mogielance, a w południowej części rzeka Pilica.

Na uwagę zasługują walory turystyczne regionu – **czyste ekologiczne tereny, urozmaicone obszary leśne i bogate w zwierzynę obszary łowieckie**. Miłośnicy plażowania znajdą tu piaszczyste plaże, zaś zwolennicy relaksu nad brzegiem rzek i zalewu odkryją piękne zakątki do odpoczynku i wędkowania. Zainteresowani aktywnym wypoczynkiem mogą skorzystać z trasy rowerowej i pieszej, przy których usytuowanych jest wiele ciekawych zabytków i obiektów przyrody.

II 7. MIESZKALNICTWO – ZASÓB MIESZKANIOWNY GMINY

Liczba mieszkań	2021	2022	2023
ogółem	710	758	796
komunalne	36	36	34
socjalne	1	1	1

Źródło: dane gminy

Liczba oczekujących na mieszkanie:	2021	2022	2023
komunalne	0	0	0
socjalne	0	0	0

Źródło: dane gminy

II 8. OCHRONA ZDROWIA

System opieki zdrowotnej w Polsce tworzą instytucje oraz osoby, które wchodzi w skład zespołu i zapewniają opiekę zdrowotną ludności. Opiera się on na modelu ubezpieczeniowym – każdemu ubezpieczonemu przysługuje prawo do ochrony zdrowia. Jest to niezależne od sytuacji materialnej. Zakres udzielanych świadczeń, a także warunki ich przyznawania określają odpowiednie ustawy:

- ustawa o zakładach opieki zdrowotnej,
- ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Opieka zdrowotna	2021	2022	2023
Liczba przychodni publicznych	1	1	1
Liczba przychodni prywatnych	1	1	2
Liczba ośrodków zdrowia	1	1	1
Liczba aptek	4	4	3

Źródło: dane gminy

W myśl ustawy o samorządzie gminnym do zadań własnych gminy należy zabezpieczenie dostępności do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej.

II 9. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

II 9.1. INSTYTUCJE

O bezpieczeństwo publiczne i porządek powszechny dba bezpośrednio na terenie Gminy Mogielnica:

1. Jednostki ochotniczych straży pożarnych:

- Ochotnicza Straż Pożarna w Borowem,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Dębnowoli,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Dylewie,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Dziarnowie,

- Ochotnicza Straż Pożarna w Kozietałach,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Michałowicach,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Miechowicach,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Mogielnicy,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Otałęży,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Popowicach,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Świdnie,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Tomczycach,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Wólce Gostomskiej.

2. Posterunek Policji w Mogielnicy – podlega pod Komendę Powiatową Policji w Grójcu.

II 9.2. PRZESTĘPCZOŚĆ

Na podstawie danych przedstawionych w poniższej tabeli należy stwierdzić, że na terenie gminy zmniejszyła się liczba takich przestępstw jak kradzież mienia, czy też znęcanie się nad rodziną.

Przestępczość na terenie gminy Mogielnica	2021	2022	2023
Kradzież z włamaniem	3	5	3
Fizyczne i psychiczne znęcanie się nad rodziną	8	8	3
Pobicie	1	1	-
Uszkodzenie mienia	11	4	6
Kradzież pieniędzy wraz z dokumentami	1	1	1
Kradzież mienia	10	9	12
Inne	119	125	148

Źródło: Policja Mogielnica

Przestępstwa/ wykroczenia popełnione pod wpływem środków odurzających	2021	2022	2023
Ilość interwencji związanych z nadużywaniem alkoholu	34	60	115
Liczba nałożonych mandatów na sprawców wykroczeń popełnionych przeciwko przepisom ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi	74	138	118
Liczba osób podejrzanych o popełnienie przestępstw w związku z alkoholem oraz narkotykami	24	37	35
Liczba udzielonych pouczeń wobec sprawców wykroczeń popełnionych przeciwko przepisom ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi	8	11	13
Prowadzenie pojazdów na drodze publicznej w stanie nietrzeźwości	19	29	28
Prowadzenie pojazdów na drodze publicznej po użyciu alkoholu	3	2	4
Zakłócanie porządku publicznego	11	35	24
Podejmowanie czynności zawodowych pod wpływem alkoholu	-	-	-
Osoby zatrzymane do wytrzeźwienia ogółem	-	-	-
Przestępstwa popełnione przez nieletnich pod wpływem środków odurzających	-	-	1
Osoby zatrzymane do wytrzeźwienia ogółem	-	1	4

Źródło: Policja Mogielnica

Przestępstwa wszczęte na terenie powiatu	2021			2022			2023		
	w	s	z	w	s	z	w	s	z
Fizyczne i psychiczne znęcanie się nad rodziną	8	8	8	8	8	8	3	3	3
Groźba karalna	4	4	4	2	2	2	3	3	3
Rozpijanie małoletniego	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Uchylenie się od płacenia alimentów	33	33	33	31	31	31	32	32	32
Inne	74	74	74	84	84	84	110	110	110

Źródło: Policja Mogielnica

II 10. POMOC SPOŁECZNA

II 10.1. MIEJSKO-GMINNY OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ W MOGIELNICY

Zadania z zakresu pomocy społecznej w Gminie Mogielnica realizuje Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mogielnicy, który działa w oparciu o powszechnie obowiązujące przepisy prawa i postanowienia Statutu.

II 10.2. BENEFICJENCI I RODZAJE ŚWIADCZONEJ POMOCY

W latach 2021-2023 r. liczba rodzin, którym **MMGOPS** w Mogielnicy udzielił pomocy ma tendencję malejącą, natomiast jeśli chodzi o rodziny korzystające ze świadczeń z powodu problemów uzależnień ich liczba utrzymuje się na podobnym poziomie.

Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2021-2023	2021	2022	2023
Liczba rodzin - ogółem	139	126	103
Rodziny korzystające ze świadczeń z powodu problemów uzależnień	20	24	24

Źródło: **MMGOPS**

Na przestrzeni lat 2021-2023 zmalała liczba osób którym korzystająca z porad. W 2023 roku zmniejszyła się również skala beneficjentów świadczeń pieniężnych w porównaniu do lat poprzednich.

Rodzaje pomocy udzielanej przez MMGOPS	2021	2022	2023
Świadczenia rzeczowe dla osób	0	0	0
Świadczenia pieniężne dla osób	126	126	102
Świadczenia porady dla osób	150	134	120

Źródło: **MMGOPS**

Długotrwała bądź ciężka choroba jest zdecydowanie najczęstszą przyczyną przyznawania pomocy społecznej rodzinom przez **MMGOPS** w Mogielnicy. Na drugim miejscu znajduje się niepełnosprawność, na trzecim miejscu bezrobocie.

Powody przyznawania pomocy społecznej - liczba rodzin	2021	2022	2023
Niepełnosprawność	36	30	28
Bezrobocie	18	15	20
Osoby dotknięte klęską żywiołową	1	0	1
Ubóstwo	8	7	7
Bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych	10	12	8
Długotrwała lub ciężka choroba	50	51	23
Alkoholizm	10	8	12
Inne	6	3	4

Źródło: MMGOPS

II 11. PROFILAKTYKA I PRZECIWDZIAŁANIE UZALEŻNIENIOM

II 11.1. PUNKT KONSULTACYJNO-INFORMACYJNY

Mieszkańcy gminy Mogielnica po pomoc i wsparcie w zakresie problemu uzależnienia mogą udać się do **Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego**.

Celem działania punktu jest udzielanie wszelkich informacji osobom nadużywającym alkoholu i ich rodzinom o możliwości podjęcia leczenia odwykowego, o możliwości uzyskania wsparcia i pomocy psychologa, a także kierowania i informowania osób doznających przemocy do odpowiednich służb zajmujących się tego rodzaju sprawami.

Liczba rodzin korzystających z Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego			
	2021	2022	2023
Liczba rodzin korzystających z pomocy Punktu	1	2	1
Liczba rodzin z problemem alkoholowym	3	2	2

Źródło: MMGOPS

II 11.2. GMINNA KOMISJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

W poniższej tabeli przedstawiono dane dotyczące realizowania zadań ustawowych przez Gminną Komisję w latach 2021-2023.

Działalność GKRPA	2021	2022	2023
Posiedzenia GKRPA (ogółem)	48	48	48
Ogólne posiedzenie Komisji	48	48	48
Posiedzenie podkomisji interwencyjno-motywującej	48	0	0
Przeprowadzone rozmowy	40	38	42
Kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych	36	28	30
Postanowienia opiniujące lokalizację punktów sprzedaży napojów alkoholowych	26	26	26
Do Komisji wpłynęło:			
Wniosków o leczenie odwykowe	0	0	1
Obecnie rozpoczętych spraw	0	0	0
Zleceń przeprowadzenia badania przez biegłych sądowych	0	0	1
Wniosków do Sądu w sprawie obowiązku leczenia odwykowego	0	0	1

Źródło: *MMGOPS*

W realizacji zadań Programu Komisja współpracowała ze szkołami z terenu gminy, Miejsko-Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Policją, Sądem, Zespołem Interdyscyplinarnym. Dokonując analizy działalności GKRPA, należy stwierdzić, że oprócz działań wynikających z jej zadań, wykonywała ona wszystkie inne czynności i przedsięwzięcia zaplanowane w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnym Programie Przeciwdziałania Narkomanii. Komisja prowadziła swoje działania ostrożnie, kierując sprawy w ten sposób, żeby w konkretnym przypadku maksymalnie pomóc, a przynajmniej zminimalizować problem. Mając to na uwadze, GKRPA wykonywała swe zadania z myślą o jak najlepszym wykorzystaniu środków celem objęcia wsparciem jak największej liczby mieszkańców gminy.

II 11.3. RYNEK ALKOHOŁOWY

Ilość punktów sprzedaży napojów alkoholowych na terenie gminy Mogielnica:

→ do spożycia poza miejscem sprzedaży (wg zawartości alkoholu):

- do 4,5% (oraz piwa) – 19,
- od 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa) – 17,
- powyżej 18% – 19.

→ do spożycia w miejscu sprzedaży; (wg zawartości alkoholu):

- do 4,5% (oraz piwa) – 2,
- od 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa) – 1,
- powyżej 18% – 2.

II 12. PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY DOMOWEJ I OCHRONA OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ

II 12.1. ZESPÓŁ INTERDYSCYPLINARNY

Zespół Interdyscyplinarny to grupa specjalistów z różnych instytucji, łącząca swoją wiedzę, umiejętności oraz możliwości wynikające z instytucji, którą reprezentują. Podejmują oni współpracę i skoordynowane działania mające na celu niesienie pomocy osobom krzywdzonym oraz przeciwdziałania zjawisku przemocy na terenie gminy Mogielnica.

Obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego zapewnia Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mogielnicy.

II 12.2. PROCEDURA NIEBIESKIE KARTY

Procedura „Niebieskie Karty” to instytucjonalne narzędzie służące do przeciwdziałania przemocy domowej. Uzyskane dane wskazują, że w okresie 2021 – 2023 rocznie liczba zakładanych „Niebieskich Kart” była porównywalna.

Procedura Niebieskiej Karty			
	2021	2022	2023
Ogółem, w tym przez:	12	9	10
Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	0	0	0
Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	0	0	0
Placówki Służby Zdrowia	0	0	0
Placówki szkolno-wychowawcze	0	0	0
Policję	12	9	10
Inne instytucje i organizacje	0	0	0
Inne	0	0	0

Źródło: **MMGOPS**

II 12.3. INSTYTUCJE POMOCOWE

Osoby doświadczające przemocy domowej mogą uzyskać pomoc i wsparcie w instytucjach, do których należy: **MMGOPS** w Mogielnicy, Punkt Konsultacyjno-Informacyjny w Mogielnicy, Policja w Mogielnicy, placówki służby zdrowia i oświaty.

II 13. POLITYKA SENIORALNA

Polityka wobec osób starszych dotyczy potrzeb i warunków bytu ludzi starszych i ma na celu te działania, które w sposób planowy i celowy mają wpłynąć na poprawę sytuacji życiowej starszych ludzi. Służy temu system świadczeń związanych z zabezpieczeniem społecznym. Polityka społeczna zakłada działania na rzecz praw tej kategorii ludzi. Dotyczy to oświaty, kultury, ochrony zdrowia, organizacji czasu wolnego, ochrony pracy ludzi starszych, pomocy obłożnie chorym, pracy socjalnej z osobami starszymi, kształtowania odpowiednich warunków mieszkaniowych, pomocy instytucjonalnej oraz warunków materialnych seniorów.

Mając na uwadze zmiany w strukturze wiekowej ludności niezbędne jest zapewnienie specyficznych form pomocy osobom starszym, w celu jak najdłuższego utrzymania ich we własnym środowisku oraz niedoprowadzanie do marginalizacji. Tak więc w miarę potrzeb, **MMGOPS** zapewnia pomoc w formie usług opiekuńczych na rzecz osób, które z powodu

wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy osób trzecich, a rodzina nie jest w stanie tej opieki zapewnić.

II 14. ZASOBY GMINY W ZAKRESIE PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Na terenie Gminy Mogielnica działa wiele instytucji i podmiotów, dzięki którym samorząd realizuje rozliczne działania w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów społecznych. Są to następujące podmioty:

- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mogielnicy,
- Urząd Miasta i Gminy,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Punkt Konsultacyjno-Informacyjny,
- Gminny Zespół Interdyscyplinarny,
- Posterunek Policji w Mogielnicy,
- Placówki oświaty,
- Placówki służby zdrowia,
- organizacje pozarządowe, kościoły.

III. DIAGNOZA PROFILAKTYCZNA NA PODSTAWIE BADAŃ ANKIETOWYCH MIESZKAŃCÓW GMINY

III 1. METODOLOGIA I GRUPA BADANA

W 2024 r. została zrealizowana diagnoza na zlecenie Gminy Mogielnica mająca na celu ukazanie skali różnych problemów społecznych występujących wśród jej mieszkańców.

Zakres działań badawczych odnosił się do zidentyfikowania następujących kwestii:

- rozpoznania problemów społecznych występujących wśród dzieci, młodzieży oraz dorosłych mieszkańców Gminy,

- zidentyfikowania przyczyn lub czynników wywołujących sytuacje problemowe,
- określenia skali oraz zakresu występujących problemów społecznych,
- pokazania rozwiązań mających na celu wyjaśnienie sytuacji problemowej lub złagodzenie jej skutków.

Zakres prac badawczych objął problematykę następstw społecznych wynikających z alkoholizmu, narkomanii, nikotynizmu, sieciologizmu, przemocy w rodzinie i przemocy rówieśniczej, a także wpływu epidemii Covid-19 na kondycję psychiczną mieszkańców.

Istotą badania było poznanie opinii oraz postaw mieszkańców Gminy Mogielnica na temat problemu alkoholowego, nikotynowego, narkotykowego, przemocy domowej, rówieśniczej, cyberprzemocy, korzystania z Internetu oraz profilaktyki. W tym celu zdecydowano się na przeprowadzenie komplementarnych badań, zrealizowanych wśród trzech grup społecznych: dorosłych mieszkańców Gminy, uczniów oraz pracowników instytucjonalnych. Każda grupa respondentów wniosła coś nowego względem badanych zagadnień i pozwoliła na ich lepszą diagnozę oraz głębsze zrozumienie.

Badania wśród wszystkich grup zostały wykonane zgodnie z metodologią ilościową. Wśród wszystkich grup badawczych zostały przeprowadzone za pomocą techniki CAWI (*Computer Assisted Web Interviews*). Technika ta polega na przeprowadzeniu ankiety, która jest dostępna online. Pozwala ona na anonimowość, dzięki czemu osoby biorące udział w badaniu czują się swobodnie.

Przed przystąpieniem do ankietowania uczniów, za każdym razem uzyskiwano zgodę dyrekcji placówki szkolnej na przeprowadzenie badania, udzielano informację o całkowitej anonimowości oraz o zasadach wypełniania kwestionariuszy, by zminimalizować ryzyko występowania braków danych.

Badania były przeprowadzane w 2024 roku i wzięło w nich udział łącznie 300 osób, w tym:

- 100 pełnoletnich mieszkańców,
- 196 uczniów,
- 4 pracowników lokalnych instytucji.

III 2. DOROŚLI - PODSUMOWANIE BADAŃ

Uzyskane odpowiedzi:

- mieszkańcy gminy za najbardziej istotny z ich punktu widzenia problemy uznali uzależnienie od narkotyków (37%), bieda, ubóstwo (30%) oraz bezdomność (28%);
- najwięcej badanych jako zjawisko najbardziej powszechne wśród mieszkańców terenu gminy wskazało na uzależnienie od alkoholu (9%), 91% respondentów opowiedziało się, iż jest to zjawisko rzadkie oraz dość rzadkie;
- 2% respondentów uważa, że uzależnienie od narkotyków jest dość powszechne, natomiast 98%, iż jest to zjawisko rzadkie oraz dość rzadkie;
- 3% badanych opowiedziało, iż zjawisko uzależnienia od dopalaczy jest dość powszechne na terenie ich gminy, z kolei 97% opowiedziało się, za stwierdzeniem, że jest to dość rzadkie zjawisko;
- następnym pytaniem skierowanym do grupy respondentów była ocena współpracy w zakresie rozwiązywania problemów społecznych pomiędzy władzami samorządowymi a organizacjami pozarządowymi i kościelnymi. Badani mieli możliwość oceny w skali 5-punktowej. Negatywnie działalność oceniło ok. 33% badanych, a ok. 67% z nich działalność oceniło pozytywnie;
- 58% ankietowanych mieszkańców nie dostrzega potrzeby realizacji działań profilaktycznych na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom;
- w powyższym pytaniu 42% mieszkańców uznało, że dostrzegają potrzebę realizacji działań profilaktycznych na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom. Jako najbardziej potrzebne działania wskazują na: warsztaty profilaktyczne dla uczniów (31%), pomoc w integracji dzieci po okresie izolacji w czasie pandemii (29%), otwarte konsultacje z terapeuty uzależnień (19%), ogólnospołeczne kampanie profilaktyczne (14%), wsparcie psychologiczne dla rodzin (7%).
- badani zostali poproszeni o wskazanie ich głównego źródła utrzymania w swoim gospodarstwie domowym, można było wskazać więcej niż jedną odpowiedź. Najwięcej z respondentów czyli 39% udzieliło odpowiedzi, że ich głównym źródłem utrzymania jest praca w sektorze prywatnym (39%), na drugim miejscu praca w sektorze publicznym (26%) natomiast najmniej z badanych wskazało na odpowiedź rentę oraz świadczenie z pomocy społecznej, gdzie na taką odpowiedź zdecydowało się 1% wszystkich badanych;

- pozytywnie sytuację mieszkaniową wśród mieszkańców gminy oceniło ją 17% badanych, tym samym negatywnie stan sytuacji mieszkaniowej oceniło 83%. W pytaniu dotyczącym sytuacji materialnej własnego gospodarstwa domowego pozytywnie oceniło 19% badanych, z kolei 81% badanych oceniło ją negatywnie;
- 20% wskazała, że relacje z sąsiadami są dobre, natomiast 80% oceniło je jako poprawne;
- respondenci w badaniu ankietowym zapytani o stan opieki zdrowotnej w skali 5-punktowej. Najwięcej odpowiedzi uzyskała odpowiedź – raczej dobrze, tak odpowiedziało 73% wszystkich badanych. Odpowiedzią, która uzyskała najmniej zwolenników była odpowiedź – bardzo dobrze, którą wskazało 10% badanych. 17% badanych nie ma zdania w tym temacie;
- kolejne pytanie skierowane do respondentów dotyczyło zagadnienia oceny oferty działań dla seniorów na terenie gminy, którą 100% badanych określiło jako wystarczającą;
- zapytano również mieszkańców o ocenę sytuacji seniorów w gminie Mogielnica. 93% mieszkańców ocenia ją jako dobrą, 7% nie ma zdania w tej kwestii;
- istotną z punktu widzenia społeczeństwa jest również partycypacja osób z niepełnosprawnościami i ich akceptacja przez resztę społeczeństwa. Odpowiedź twierdzącą wskazało 69% wszystkich pytanych. Zdaniem 6% takie osoby nie są akceptowane w tutejszym społeczeństwie. Natomiast 25% nie opowiedziało się po żadnej ze stron;
- kolejne pytanie z obszaru tematyki osób z niepełnosprawnościami dotyczyło ich funkcjonowania na rynku pracy i możliwości znalezienia pracy dostosowanej do aktualnego stanu zdrowia tych osób. Najwięcej osób wskazało na odpowiedź – nie wiem, czyli 57% ankietowanych. Odpowiedzi – tak wskazało 42% oraz odpowiedź nie, bo nie ma ofert pracy wskazało 1% ankietowanych;
- 83% ankietowanych mieszkańców czuje się bezpiecznie na terenie gminy, 2% odpowiedziało przeciwnie, 15% nie wie;
- zapytano mieszkańców o ich kondycję psychiczną. 76% ocenia ją jako raczej dobrą, 6% jako bardzo dobrą, natomiast 18% badanych nie ma zdania;
- wśród badanych 100% osób wskazało, że nie ma w swoim otoczeniu osób doświadczających przemocy domowej;
- 100% mieszkańców gminy wskazało, iż nie ma wiedzy gdzie można zgłosić fakt przemocy domowej;

- ostatnią z poruszanych kwestii w tematyce związanej z przemocą domową było zapytanie skierowane do ankietowanych o wybranie prawdziwości twierdzeń związanych z obszarem przemocy domowej. Najwięcej ankietowanych wskazało na odpowiedź, iż najbardziej oddającym twierdzeniem jest – przyczyną przemocy domowej jest alkohol, którą wskazało ok. 100% osób. Z kolei najmniej zwolenników blisko 100% wszystkich badanych wskazało odpowiedź – przemoc jest tylko wtedy gdy są widoczne ślady na ciele osoby doznającej przemocy domowej;
- na pytanie dotyczące obserwacji zmian w zachowaniu dziecka od wybuchu pandemii COVID-19, respondenci mieli możliwość wyboru spośród sześciu różnych opcji. Najwięcej osób, czyli 33% zadeklarowało, iż nie, nie zaobserwowało zmian w zachowaniu swojego dziecka. Z kolei 7% udzieliło odpowiedzi, iż ich dziecko stało się bardziej radosne oraz według 6% dziecko stało się spokojniejsze oraz według 6% dzieci stały się bardziej wycofane, bardziej apatyczne. 2% wskazało na wystąpienie agresji;
- elementem charakteryzującym sytuację w rodzinach jest zagadnienie wychowania dzieci. 6% ankietowanych zgadza się ze stwierdzeniem, iż aby prawidłowo wychować dziecko, należy od czasu do czasu dawać klapsa. 94% mieszkańców wskazuje na to, że stosowanie kar fizycznych nie powinno być zakazane prawem. 100% mieszkańców nie zgadza się z tym, że bicie dziecka jest oznaką bezradności rodziców;
- 79% ankietowanych odpowiedziało twierdząco, iż brało udział w choćby jednej formie kulturalno-integracyjnej organizowanej na terenie gminy, z kolei 21% zadeklarowało, iż nie brała czynnego udziału w jakiegokolwiek z tych form. W dalszej kolejności spytano o to, jaki był główny powód braku uczestnictwa w wydarzeniach kulturalno-rozrywkowych, 57% ankietowanych odpowiedziało, iż wynikało to z braku wolnego czasu, 38% z powodu braku zainteresowania ze strony badanych, 19% wskazało na brak oferty kulturalno-integracyjnej oraz – inne powody, co przełożyło się na każdą z tych odpowiedzi 10%: brak takiej oferty, brak środków finansowych, brak możliwości dojazdu;
- następnym zagadnieniem była kwestia korzystania ze świadczeń pomocy społecznej oferowanej przez MGOPS, w której ankietowani mieli możliwość wyboru spośród trzech opcji. Odpowiedź twierdzącą – tak, udzieliło 7% ankietowanych, a odpowiedź nie zaznaczyło 93% badanych;
- na kolejne z pytanie, które było niejako rozwinięciem poprzedniego było wskazanie powodu, dla którego nie korzystali ze świadczeń pomocy społecznej, gdzie respondenci mieli możliwość dokonania wyboru spośród 11 propozycji. Największą liczbę uzyskała

odpowiedź – niezaradność życiowa wskazane przez 43% badanych, następnie wielodzietność – 29% oraz bezrobocie – 29%;

- w kolejnym pytaniu zapytano dorosłych mieszkańców gminy czy posiadają aktualnie pracę, większość z nich (98%) odpowiedziała, że posiada pracę. 2% nie posiada pracy i jako powód wskazują na inne źródło utrzymania – renta, czy też emerytura;
- 84% mieszkańców uważa, że większość potrzeb w sektorze życia społecznego w ich gminie jest zaspokajana;
- w dalszej części postawiono pytanie, o to, które usługi wg ankietowanych wymagają większego nakładu pracy i ich poprawy. Najczęściej wskazywaną odpowiedzią była ochrona zdrowia (50%), bezpieczeństwo publiczne (50%) oraz oferta edukacyjna i wychowawcza (44%).

III 3. PROBLEMY SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU DZIECI I MŁODZIEŻY – PODSUMOWANIE BADAŃ

Uzyskane odpowiedzi:

- uczniowie deklarują bardzo dobre lub dobre relacje z rodzicami i opiekunami w liczbie 97% uczniów SP 4-6, 91% SP uczniów 7-8, 93% uczniów **SPP** badanych;
- jednym z kluczowych elementów relacji uczniów ze szkołą, w której pobierają naukę jest jakość kontaktów z nauczycielami. Tutaj 81% uczniów SP 4-6, 67% uczniów SP 7-8, 72% uczniów **SPP** deklaruje je jako bardzo dobre oraz dobre;
- niemal wszyscy respondenci biorący udział w badaniu relację z rówieśnikami oceniają bardzo dobrze bądź dobrze – łącznie 89% uczniów SP 4-6, 81% uczniów SP 7-8, 87% uczniów **SPP**;
- 5% uczniów SP 4-6, 46% uczniów SP 7-8, 67% uczniów **SPP** przyznało, że ich rówieśnicy spożywają alkohol;
- następnie tę samą grupę uczniów zapytano o miejsce w jakich ich rówieśnicy spożywają alkohol. Łącznie najwięcej odpowiedzi wśród respondentów uzyskała odpowiedź – na świeżym powietrzu, gdzie taką odpowiedź zadeklarowało 100% uczniów SP 4-6 oraz 26% uczniów SP 7-8. 65% uczniów klas najstarszych wskazało na imprezy, dyskoteki;
- w dalszej kolejności uczniowie zostali poproszeni o udzielenie odpowiedzi z jakich przyczyn ich rówieśnicy najczęściej sięgają po alkohol. Największy odsetek respondentów

wskazało na chęć zaimponowania innym, taki wybór zadeklarowało 50% uczniów SP 4-6 oraz 56% uczniów SP 7-8, natomiast najstarsi uczniowie wskazali odpowiedź: dla lepszej zabawy – 40% oraz dla towarzystwa – 32%;

- z uzyskanych odpowiedzi wynika, że 5% uczniów SP 4-6 po raz pierwszy sięgnęło po alkohol w wieku pomiędzy 8 a 10 lat oraz 3% w wieku 11-13 lat. Uczniowie klas 7-8 pierwszy raz próbowali alkohol pomiędzy 8 a 10 rokiem życia (8%) oraz pomiędzy 11 a 13 rokiem życia (8%). 2% poniżej 8 lat oraz 2% w wieku 14-16 lat. Najstarsi uczniowie pierwszy raz spróbowali alkohol w wieku pomiędzy 14 a 16 rokiem życia (22%), 17 lat i więcej (13%) oraz pomiędzy 11 a 13 rokiem życia (11%). Byli też uczniowie, którzy spożyli alkohol w wieku pomiędzy 8 a 10 rokiem życia (SPP 1%) oraz poniżej 8 lat (SPP 3%);
- zapytano uczniów o częstotliwość spożywania alkoholu. 3% uczniów klas 4-6 spożywa alkohol co najmniej raz w miesiące oraz 3% klas 4-6 rzadziej niż raz w miesiącu. 3% uczniów klas 7-8 spożywa alkohol rzadziej niż raz w miesiącu. Jeśli chodzi o najstarszych uczniów 26% uczniów spożywa alkohol rzadziej niż raz w miesiącu, 12% co najmniej raz w miesiącu oraz 3% co najmniej raz w tygodniu;
- w dalszej kolejności badania nt. spożywania alkoholu zapytano uczniów o to jaki rodzaj alkoholu, jeżeli dochodzi u nich do czynności spożywania alkoholu najczęściej sięgają. Najmłodszy uczniowie najczęściej decydują się na piwo (8%), uczniowie klas 7-8 również piwo (5%), ale także wino (3%) i nalewka, likier (3%) oraz alkopopy (2%). Najstarsi uczniowie najczęściej sięgają po piwo (24%), wódkę (19%) wino (13%), szampan (12%), likier, nalewka (9%) oraz w najmniejszym stopniu po alkopopy (2%);
- Wśród wymienionych w badaniu powodów sięgania po alkohol, uczniowie wybierali różnorodne przyczyny. Najmłodszy uczniowie wskazali najczęściej na takie powody: z nudy (3%), dla towarzystwa (3%), chęci lepszej zabawy (3%) oraz z ciekawości (3%). Uczniowie klas 7-8 wskazali na: lubię jego smak (3%) oraz po 2% każdy z poniższych powodów:
- z ciekawości, chęci lepszej zabawy, dla towarzystwa, by zapomnieć o problemach, by złagodzić stres, pod wpływem znajomych. Wśród najstarszych uczniów znajdują się takie powody jak: dla towarzystwa (20%), chęci lepszej zabawy (15%), brak konkretnego powodu (10%), by zapomnieć o problemach (7%), lubię jego smak (6%), by złagodzić stres (5%), z nudy (5%), z ciekawości (2%), aby zmniejszyć objawy kaca (2%), pod

wpływem znajomych (1%). Wśród odpowiedzi „inne” uczniowie nie wpisali żadnych propozycji;

- 60% uczniów klas 4-6, 69% uczniów klas 7-8 oraz 60% uczniów SPP ma świadomość tego, że każdy może uzależnić się od alkoholu. Poza tym, 47% SP 4-6, 59% SP 7-8 oraz 56% SPP badanych wie, że piwo to także alkohol. Dodatkowo, niektórzy badani wskazali, że w ich mieście są miejsca, gdzie osoba niepełnoletnia może kupić alkohol bez problemu – 16% badanych klas 4-6, 46% uczniów klas 7-8 oraz 29% uczniów SPP tak deklaruje;
- Z przeprowadzonych badań wynika, że 26% uczniów klas 4-6, 58% uczniów klas 7-8 oraz 71% uczniów SPP deklaruje, że w ich środowisku znajdują się osoby sięgające po papierosy. Natomiast 58% uczniów klas 4-6, 36% uczniów klas 7-8 oraz 25% uczniów SPP wskazało na to, iż nie wiedzą czy ich rówieśnicy sięgają papierosy;
- kolejne pytanie w kwestii sięgania przez uczniów po wyroby nikotynowe odnosiło się do częstotliwości inicjacji nikotynowej. 5% uczniów klas 4-6, 19% uczniów klas 7-8 oraz 10% uczniów SPP raz sięgnęło po papierosa. Najstarsi uczniowie deklarują także palenie papierosów regularne (4%) oraz od czasu do czasu (10%);
- kolejne pytanie było rozwinięciem poprzednim w kwestii palenia papierosów przez uczniów na terenie gminy i jej częstotliwości w ciągu ostatnich 30 dni. Nie dotyczyło to w 100% uczniów klas 4-6 oraz 100% uczniów klas 7-8. Wśród najstarszych uczniów sytuacja wygląda inaczej. 25% uczniów zadeklarowało palenie mniej niż 1 papierosa na tydzień, 17% - mniej niż 1 papierosa dziennie, 8% - 1-5 papierosów dziennie, 8% - 6-10 papierosów dziennie, 4% - 11-20 papierosów dziennie;
- w dalszej kolejności zapytano uczniów o przyczyny sięgania po wyroby nikotynowe. 50% uczniów klas 4-6, 45% uczniów klas 7-8 oraz 25% uczniów SPP odpowiedziało, że to pytanie ich nie dotyczy. Uczniowie klas 7-8 wskazali powód: chęć spróbowania czegoś nowego (36%) oraz chęć zaimponowania w towarzystwie (9%). oraz 50% wskazało „inne”, bez wskazania żadnej propozycji. Natomiast najstarsi uczniowie również wskazali chęć spróbowania czegoś innego (29%) oraz za namową znajomych palili papierosy. Jako inną przyczynę nikt z żadnej grupy uczniów nie wskazał propozycji;
- przeprowadzone badanie może wskazywać na pewien odsetek uczniów, którzy mogą przejawiać problemy związane z przyjmowaniem narkotyków/dopalaczy – 5% (SP 4-6), 12% (SP7-8), 21% (SPP). Poza tym 37% uczniów klas 4-6, 17% uczniów klas 7-8 oraz 17% uczniów SPP wskazało, że osoby w ich wieku nie mają styczności z tego typu

- substancjami, z kolei są też uczniowie, którzy zaznaczyli, że nie mają na ten temat wiedzy – 58% (SP 4-6), 71% (SP 7-8), 56% (SPP);
- inicjację narkotykową bądź związaną z dopalaczami wg badania ma już za sobą 2% uczniów klas 7-8 oraz 6% uczniów SPP, zdecydowana większość jednak nigdy nie zażywała którejkolwiek z substancji. To pytanie nie dotyczyło uczniów klas 4-6;
 - w kolejnym pytaniu skierowano do uczniów prośbę o zaznaczenie jeżeli zdarzyło im się przyjmować narkotyki o miejsce, w którym ta czynność miała miejsce. 100% uczniów klas 4-6 oraz 100% uczniów klas 7-8 dokonali wyboru, iż ta sytuacja ich nigdy nie dotyczyła. Najstarsi uczniowie wskazali na: dom (17%), teren szkoły (17%), w barze, w klubie (17%), w innym miejscu (17%) – bez podania żadnych propozycji. W następnym pytaniu skierowanym do uczniów zapytano ich o, to z jakiego źródła uzyskali dostęp do narkotyków lub dopalaczy. Nie dotyczy to pytanie uczniów klas 4-6 oraz uczniów klas 7-8. 17% najstarszych uczniów zadeklarowało, że substancję dostali od kolegi/koleżanki, 17% dostało od obcej osoby oraz 17% uczniów nie wie;
 - w kwestii subiektywnej oceny dostępności narkotyków i dopalaczy 83% uczniów klas 4-6, 71% uczniów klas 7-8 oraz 71% uczniów SPP wskazało, że nie wiedzą czy zdobycie narkotyków bądź dopalaczy byłoby w ich miejscowości trudne/łatwe. Z kolei 13% uczniów klas 4-6, 15% uczniów klas 7-8 oraz 15% uczniów SPP stwierdziło, że byłoby to trudne. Za stwierdzeniem o łatwym dostępie do substancji opowiedziało się – 14% uczniów klas 7-8 oraz 20% uczniów SPP;
 - zapytano także uczniów, czy znają w swoich miejscowości miejsca, gdzie można dokonać zakupu narkotyków bądź dopalaczy. Zdecydowana większość badanych nie posiada takiej wiedzy, tyczyło się to 95% uczniów klas 4-6, 95% uczniów klas 7-8 oraz 92% uczniów SPP. W dalszej kolejności uczniowie wskazali takie miejsca: na osiedlu (2% SP 4-6, 4% SPP), w szkole i okolicy (2% SP 7-8, 3% SPP), na dyskotecce (2% SPP), na boisku sportowym (2% SPP). Byli uczniowie, którzy zaznaczyli odpowiedź „inne miejsca”, bez wskazania jakie to są;
 - w kwestii częstotliwości korzystania z komputera przez uczniów dwoma najczęstszymi wybieranymi odpowiedziami były: do 2 godzin, taką odpowiedź wskazało 26% uczniów klas 4-6, 20% uczniów klas 7-8 i 16% uczniów SPP oraz do 4 godzin, którą wybrało 42% uczniów klas 4-6, 22% uczniów klas 7-8 oraz 26% uczniów klas SPP. Do 6 godzin wskazało 11% uczniów klas 4-6, 14% uczniów klas 7-8 oraz 10% uczniów klas SPP.

Powyżej 6 godzin zaznaczyło 3% uczniów klas 4-6, 7% uczniów klas 7-8 oraz 10% uczniów klas SPP;

- w kolejnym pytaniu skierowanym do uczniów spytano ich o wyrażenie opinii nt. braku dostępu do Internetu przez okres tygodnia. Najwięcej osób wskazało odpowiedź – raczej normalnie, chociaż trochę by mi go brakowało, którą wyraziło 45% uczniów klas 4-6, 58% uczniów klas 7-8 oraz 59% uczniów SPP. Drugą najchętniej wybieraną przez najmłodszych uczniów odpowiedzią była – normalnie, nie byłoby problemu, którą wskazało 37% ankietowanych. Na odpowiedź – niezbyt dobrze, trudno byłoby to wytrzymać swoje poparcie przekazało 22% uczniów klas 7-8 oraz 19% uczniów SPP. Natomiast odpowiedź – bardzo źle, taka sytuacja byłaby dla mnie tragedią znalazła zwolenników wśród 8% uczniów klas 4-6 oraz 9% uczniów SPP;
- badani wskazywali najczęściej, że grają w gry komputerowe między 1-3 godziny dziennie, taką odpowiedź udzieliło 32% uczniów klas 4-6, 31% uczniów klas 7-8 oraz 26% uczniów SPP. Uczniowie najmłodszych klas spędzają czas na grach komputerowych także od 3 do 6 godzin – deklaruje tak 26% uczniów. Kolejno, uczniowie zaznaczali, że grają w gry do jednej godziny dziennie, którą wskazało 17% uczniów. Są respondenci, którzy grają w gry komputerowe do 1 godzinny dziennie: 21% uczniów klas 4-6, 22% uczniów klas 7-8 oraz 19% uczniów SPP. Wśród respondentów sporo uczniów zaznaczyło, iż nie gra w gry komputerowe: 21% uczniów klas 4-6, 32% uczniów klas 7-8 oraz 40% uczniów SPP;
- 31% uczniów klas 4-6, 66% uczniów klas 7-8 oraz 57% uczniów SPP na terenie gminy doświadczyło w przestrzeni internetowej zjawiska hatingu, nazywanego potocznie przez uczniów „hejtowaniem”. Wśród innych sytuacji często otrzymywali oni wiadomości z przezwiskami, obelgami, taką odpowiedź zadeklarowało 29% uczniów klas 4-6, 56% uczniów klas 7-8 oraz 54% uczniów SPP. 24% uczniów klas 4-6, 56% uczniów klas 7-8 oraz 51% uczniów SPP spotkało się z sytuacją udostępnienia prywatnej wiadomości ucznia innej osobie;
- 16% uczniów klas 4-6, 12% uczniów klas 7-8 oraz 25% uczniów SPP stwierdziło, że miało do czynienia z grami hazardowymi;
- następne pytanie dotyczyło tego, co pochłania najczęściej czasu uczniom kiedy korzystają z telefonu. Najczęściej wskazywaną odpowiedzią była kwestia używania telefonu na czatach, portalach społecznościowych (np. Facebooku), pisząc ze znajomymi (24% - SP 4-6; 39% - SP 7-8; 45% SPP);

- uczniowie z terenu gminy zostali poproszeni o ocenę powszechności występowania niektórych zjawisk w ich najbliższym otoczeniu. Za najbardziej powszechne uczniowie uznali uzależnienie od Internetu (58% - SP 4-6; 71% - SP 7-8; 82% - SPP) oraz od smartfona (50% - SP 4-6; 78% - SP 7-8; 81% - SPP). Dostyc wysoko uczniowie jeszcze wskazali zakupoholizm (24% - SP 4-6; 46% SP 7-8; 43% - SPP). Natomiast najrzadziej wskazywali uzależnienie od hazardu (94% - SP 4-6; 91% - SP 7-8; 77% - SPP);
- 11% uczniów klas 4-6, 8% uczniów klas 7-8 oraz 11% uczniów SPP uważa, że napoje energetyczne są zdrowe;
- 24% uczniów klas 4-6, 29% uczniów klas 7-8 oraz 53% uczniów SPP deklaruje, że zdarza się im pić napoje energetyczne. Większość uczniów, którzy piją napoje energetyczne, sięga po nie raz w miesiącu, taką odpowiedź zadeklarowało 62% uczniów klas 4-6, 82% uczniów klas 7-8 oraz 58% uczniów SPP;
- 63% uczniów klas 4-6, 53% uczniów klas 7-8 oraz 62% uczniów SPP nigdy nie doświadczyło przemocy rówieśniczej w szkole. Natomiast 24% uczniów klas 4-6, 20% uczniów klas 7-8 oraz 12% doświadczyło przemocy fizycznej. 16% uczniów klas 4-6, 29% uczniów klas 7-8 oraz 29% uczniów SPP doświadczyło przemocy psychicznej;
- następnie poproszono uczniów o udzielenie odpowiedzi czy kiedykolwiek doświadczyli na terenie szkoły np. bicia, popychania, przezywania, straszenia, wyśmiewania. Z tym zjawiskiem 61% uczniów klas 4-6, 54% uczniów klas 7-8 oraz 66% uczniów SPP nie miało nigdy do czynienia na terenie szkoły. Kilka razy w roku dotknęło to 18% uczniów klas 4-6, 20% uczniów klas 7-8 oraz 12% uczniów SPP. Kilka razy w miesiącu stwierdziło 11% uczniów klas 4-6, 10% uczniów klas 7-8 oraz 15% uczniów SPP. Kilka razy w tygodniu dotknęło to 8% uczniów klas 4-6, 7% uczniów klas 7-8 oraz 1% uczniów SPP. Codziennie mierzy się z tym 3% uczniów klas 4-6, 8% uczniów klas 7-8 oraz 6% uczniów SPP;
- 11% uczniów klas 4-6, 12% uczniów klas 7-8 oraz 12% uczniów SPP doświadczyło przemocy domowej;
- 24% uczniów klas 4-6, 25% uczniów 7-8 oraz 32% uczniów SPP spotkała się z agresją słowną;
- najczęściej najmłodszy uczniowie wskazywali na spędzanie wolnego czasu z rodziną – 45%. Uczniowie klas 7-8 deklarują, że najczęściej spędzają czas sami oraz 31% wskazuje na rodzinę. Najstarsi uczniowie również wskazuje na spędzanie czasu samej/samemu – 26% oraz jako drugie miejsce wskazali na znajomych spoza klasy/szkoły – 25%;

- 45% uczniów klas 4-6, 32% uczniów klas 7-8 oraz 23% uczniów SPP z gminy uważa, że w okolicy jest dużo fajnych propozycji spędzania czasu wolnego.

III 4. PRACOWNICY INSTYTUCJONALNI – PODSUMOWANIE

Uzyskane odpowiedzi:

- dwoma najistotniejszymi problemami jakie zostały zaklasyfikowane przez pracowników to: uzależnienie od alkoholu – łącznie 100% oraz przemoc domowa – łącznie 100%;
- pytanie w badaniu brzmiało czy zdaniem pracowników MGOPS instytucja, w której pracują pomaga w przewyciężeniu trudnych sytuacji życiowych. W sumie 100% respondentów opowiedziało się pozytywnie możliwościach wsparcia w postaci pomocy społecznej dla osób i ich rodzin w trudnych sytuacjach z terenu gminy;
- 50% respondentów odczuwa symptomy wypalenia zawodowego, analogicznie 50% z nich nie zaobserwowała u siebie tego zjawiska;
- 100% respondentów zdecydowanie zgadza się ze zdaniem, że władze gminy są dobrze poinformowane o potrzebach pomocy społecznej;
- 100% respondentów wypowiedziało się pozytywnie nt. współpracy na linii władze gminy a MGOPS;
- kolejne pytanie dotyczyło rodzaju wsparcia jakiego oczekują najbardziej mieszkańcy zamieszkujący gminę: badani pracownicy najczęściej zwracali uwagę na wsparcie, pomoc psychologa, zmniejszenie bezrobocia oraz walka z alkoholizmem, bezradnością;
- 100% respondentów dostrzega potrzebę realizacji działań profilaktycznych związanych z przeciwdziałaniem uzależnieniom. Wyniki badania dość jednoznacznie wskazały na potrzebę realizacji działań poprzez formy wsparcia psychologicznego dla rodzin, za którą opowiedziało się 50% respondentów. 50% zwolenników uzyskały ogólnospołeczne kampanie profilaktyczne;
- zdaniem 100% pracowników MGOPS większość potrzeb w sektorze życia społecznego w gminie jest zaspokajana;
- zapytano respondentów o to jakie sfery usług (życia) społecznego wymagają większego zainteresowania ze strony władz lokalnych. Najwięcej z spośród zaproponowanych

obszarów aprobaty uzyskała profilaktyka uzależnień, za którą opowiedziało się 100% respondentów. Kolejnym jest mieszkalnictwo, którą wskazało 50% badanych.

III 5. REKOMENDACJE DZIAŁAŃ – OSOBY DOROSŁE

- przeprowadzenie kampanii informacyjnej dotyczącej negatywnych skutków zdrowotnych, społecznych i prawnych wynikających z nadużywania alkoholu, a także mechanizmów uzależnienia. W tym celu skuteczne mogą okazać się rozpowszechniane wśród mieszkańców ulotki, broszury lub rozmieszczone na terenie Gminy plakaty i bilbordy. Aby dotrzeć do jak największego grona odbiorców, warto wykorzystać przy tym nowe media. Warto również wykorzystać tablice informacyjne w miejscach publicznych, np. Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej, Ośrodkach Zdrowia, Posterunku Policji, parafii, Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnym, szkołach itp. Kampania powinna uwzględniać również informacje dla mieszkańców Gminy, na temat możliwych form pomocy w przypadku uzależnienia od alkoholu (także jeśli chodzi o kogoś znajomego lub członka rodziny);
- inicjowanie współpracy pomiędzy instytucjami oraz organizacjami działającymi w obszarze uzależnień;
- wspieranie istniejących miejsc wsparcia środowiskowego dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym, w tym poprzez wdrażanie standardów udzielania pomocy, realizacje działań konsultacyjno-superwizyjnych dla osób pracujących z dziećmi;
- przeprowadzenie zajęć profilaktycznych w szkołach (wśród starszych uczniów), poświęconych bezpieczeństwu na drogach, z uwzględnieniem właściwych zachowań i postaw wobec uczestnictwa w ruchu drogowym pod wpływem napojów alkoholowych;
- kontynuowanie ścisłej współpracy z Policją, na przykład w celu rozpowszechniania przez nich ulotek, broszur i materiałów edukacyjnych podczas kontroli drogowych na temat wpływu alkoholu na organizm;
- podjęcie działań skierowanych zarówno do pracodawców jak i pracowników, których celem będzie przedstawienie konsekwencji prawnych podejmowania pracy w stanie nietrzeźwym oraz zagrożeń wynikających z takiej sytuacji;
- organizowanie szkoleń dla kadry kierowniczej w zakresie adekwatnego reagowania i interwencji wobec pracowników będących w miejscu pracy w stanie nietrzeźwym;

- przeprowadzenie kampanii informującej o skutkach picia w ciąży, zapoznanie mieszkańców z tematyką FAS – alkoholowego zespołu płodowego oraz uświadomienie kobietom w ciąży konieczności unikania nawet śladowych ilości alkoholu. Przydatne mogą być plakaty lub ulotki, które będą zawierać informację na ten temat;
- zwiększenie dostępności do pomocy dla dzieci z Płodowym Zespołem Alkoholowym (FAS) i Spektrum Płodowych Zaburzeń Alkoholowych (FASD) oraz ich rodzicom i opiekunom;
- współpraca z instytucjami w zakresie tworzenia systemowego wsparcia i terapii dla dzieci z Płodowym Zespołem Alkoholowym (FAS) i Spektrum Płodowych Zaburzeń Alkoholowych (FASD) oraz ich rodzicom i opiekunom;
- realizowanie domowych wizyt u kobiet w ciąży lub u młodych matek z grupy ryzyka np. przez przeszkoloną pielęgniarkę lub pracownika socjalnego, których celem jest wspieranie i edukacja matek w zakresie potrzeb dziecka oraz pomoc i konsultacje w sprawach zdrowia, zatrudnienia, sytuacji mieszkaniowej i prawnej;
- rozpowszechnianie ulotek, broszur i plakatów, na których znajdować się będą informacje zachęcające do rzucenia palenia oraz sposoby i metody, które mogą w tym pomóc;
- podjęcie działań profilaktycznych wykorzystując przy tym strategię informacyjną mającą na celu edukację mieszkańców z zakresu szkodliwości nikotyny na zdrowie palacza i osób w jego najbliższym otoczeniu;
- realizacja działań profilaktycznych na poziomie uniwersalnym dotyczących konsekwencji zdrowotnych, społecznych i prawnych zażywania narkotyków i dopalaczy. Działania powinny mieć szeroki zasięg, który będzie możliwy do zrealizowania za pomocą kampanii informacyjno-edukacyjnej przy użyciu ulotek, plakatów i artykułów umieszczanych w lokalnej prasie, mediach oraz miejscach publicznych;
- rozpowszechnianie ulotek na temat możliwych form pomocy w przypadku doświadczania problemów z nadużywaniem lub uzależnieniem od środków psychoaktywnych. Ulotki powinny być pozostawione w miejscach publicznych takich jak: kościoły, szpitale, przychodnie itp.;
- zorganizowanie dla mieszkańców warsztatów, których celem będzie zapobieganie i przeciwdziałanie przemocy domowej, poprzez ukazanie sposobów komunikowania się z osobą stosującą przemoc, naukę asertywnych form radzenia sobie z osobą agresywną oraz poprzez wskazanie innych możliwości, które mogą pomóc osobom doświadczającym przemocy. Zaleca się, aby podczas warsztatów mieszkańcy uczeni byli w jaki sposób reagować, jeśli znają osobę doświadczającą przemocy;

- prowadzenie w placówkach opieki zdrowotnej wstępnej diagnozy zjawiska przemocy domowej u nowych pacjentów. Badania pokazują, że w rodzinach z problemem uzależnienia od alkoholu, nierzadko dochodzi do przemocy;
- upowszechnienie informacji o miejscach w lokalnej społeczności, w których świadczona jest pomoc medyczna, psychologiczna, prawna, socjalna oraz zawodowa osobom dotkniętym przemocą, za pomocą ulotek, plakatów, broszur i stron internetowych;
- rozpowszechnienie wśród podmiotów i organizacji biorących udział w procedurze „Niebieskie Karty” plakatu udostępnionego na stronie www.niebieska.pl. Ilustruje on schemat przebiegu całej procedury i ma za zadanie ułatwić szybką orientację w kolejnych etapach jej realizacji. Plakat ten może służyć jako pomoc również osobom dotkniętym problemem przemocy;
- tworzenie, wspieranie i finansowanie miejsc pomocy dorosłym i dzieciom oferujących kompleksową pomoc: psychologiczną, terapeutyczną, socjoterapeutyczną, socjalną w przypadku doświadczenia przemocy domowej (np. punkty konsultacyjne, grupy samopomocowe). Informacje o tych miejscach powinny być rozpowszechnione na stronach internetowych i w miejscach publicznych;
- zwiększenie świadomości dorosłych mieszkańców na temat negatywnych konsekwencji stosowania przemocy w procesie wychowania, przy jednoczesnej edukacji w zakresie innych skutecznych i bezpiecznych dla rozwoju dziecka metod wychowawczych, poprzez warsztaty i zajęcia organizowane dla rodziców oraz przy wykorzystaniu strategii informacyjnej, zarówno w środkach masowego przekazu, jak i w społeczności lokalnej;
- prowadzenie lokalnych kampanii społecznych, które będą obalać mity i stereotypy na temat przemocy domowej, a także będą opisywać mechanizmy przemocy i uświadamiać ich społeczną szkodliwość;
- włączanie się w ogólnopolskie akcje/kampanie społeczne mające na celu przeciwdziałanie przemocy domowej;
- przeprowadzenie warsztatów wśród mieszkańców na temat mediów społecznościowych (ochrona informacji o sobie i swoim wizerunku w sieci), cyberprzemocy i jej rodzajów (sposoby radzenia sobie z tym problemem) oraz handlu w sieci (oszustwa finansowe);
- przeprowadzenie kampanii informacyjno-edukacyjnej dotyczącej uzależnienia od urządzeń elektronicznych, mającej na celu poszerzenie ich świadomość na temat nadmiernego korzystania z nowych mediów i zagrożeń za tym idących;

- powtórzenie w przyszłości badań diagnozujących problem uzależnienia od Internetu wśród dorosłych mieszkańców gminy;
- włączanie w działania edukacyjne i informacyjne lokalnych i regionalnych VIP-ów (osoby, które są znane w środowisku lokalnym, sportowców, artystów i innych autorytetów);
- prenumerata lub zakup specjalistycznych opracowań, czasopism, publikacji, czy też materiałów multimedialnych, w celu wspierania rozwoju zawodowego i kompetencji osób pracujących zawodowo w zakresie rozwiązywania problemów społecznych;
- interaktywne komunikowanie się ze społecznością lokalną oraz reagowanie na jej potrzeby i oczekiwania. W tym celu konieczne jest systematyczne przeprowadzanie badań i sondaży oraz tworzenie lokalnych diagnoz;
- stałe rozpowszechnianie informacji z zakresu rozwiązywania problemów społecznych na przykład poprzez wydawanie biuletynu, dodatku do gazety, stałej rubryki informacyjnej w lokalnej gazecie, czy też na stronie internetowej gminy.
- zaleca się prowadzenie kampanii informacyjnych o dostępnych formach pomocy dla osób oceniających negatywnie swoją kondycję psychiczną;
- zwiększenie dostępu do informacji o zdrowiu psychicznym na terenie gminy poprzez dystrybucję ulotek, broszur, informacje w mediach, zaangażowanie lokalnych liderów opinii oraz wykorzystanie dobrze działających kanałów informacyjnych (np. docieranie przez szkoły do rodzin uczniów);
- zaleca się organizację warsztatów dla mieszkańców, dzieci i seniorów dotyczących wpływu diety i aktywności fizycznej na stan fizyczny oraz psychiczny człowieka;
- przeprowadzenie szkoleń/warsztatów dla rodziców, na temat reagowania w przypadku zażywania przez dzieci środków psychoaktywnych, rozpoznawania czy dziecko zażywa takie substancje, do kogo należy się zgłosić w przypadku doświadczenia tego problemu oraz jak rozmawiać z dzieckiem w przypadku podejmowania przez niego zachowań ryzykownych;
- włączenie w profilaktykę przemocy rówieśniczej rodziców/opiekunów poprzez informowanie o podejściu szkoły do przemocy, rozwiązań i procedur w tym zakresie oraz wskazywanie działań, które należy podjąć, gdy dziecko doświadcza tego problemu.

III 6. REKOMENDOWANE DZIAŁANIA - UCZNIOWIE

- podjęcie działań profilaktycznych na poziomie uniwersalnym wśród dzieci i młodzieży poprzez przeprowadzenie programów rekomendowanych przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom;
- organizowanie zajęć profilaktycznych dla dzieci i młodzieży. Jak wynika z przeprowadzonych badań, wielogodzinnym działaniom profilaktycznym towarzyszy wzrost pozytywnych zachowań uczniów;
- przeprowadzenie działań o możliwie najszerszym spektrum, docierającym do wszystkich dzieci i młodzieży, w celu obniżenia liczby uczniów inicjujących we wczesnych latach picie alkoholu. Skuteczne mogą okazać się np. tematyczne godziny wychowawcze, w czasie których opiekunowie będą podejmować działania profilaktyczne: warsztaty edukacyjne, wykorzystanie źródeł multimedialnych, spotkania z ekspertami np. osobami pracującymi z osobami uzależnionymi lub zajęcia wspierające uczniów w rozwijaniu konstruktywnych form radzenia sobie w trudnych sytuacjach;
- zastosowanie w działaniach profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży strategii informacyjnej, w celu poszerzenia ich wiedzy na temat przyczyn i konsekwencji picia alkoholu oraz umożliwienia młodym ludziom, podejmowania racjonalnych wyborów, popartych znajomością zagadnień związanych z używaniem napojów wysokoprocentowych. By działania z zakresu strategii informacyjnej, przynosiły oczekiwane rezultaty, powinny być realizowane przez kompetentne osoby, które cechuje wiarygodność, umiejętność wybudzania zaufania wśród dzieci i młodzieży i budowania z nimi pozytywnej relacji. Przekazywane informacje, muszą być rzetelne oraz dostosowane do etapu rozwojowego uczniów. Przydatne mogą okazać się również ulotki i plakaty rozpowszechniane wśród dzieci i młodzieży;
- rozwijanie pozytywnego potencjału rodziny i jednocześnie wzmacnianie czynnika chroniącego, jakim jest pozytywna więź dziecka z rodzicami/opiekunami poprzez realizację warsztatów podnoszących kompetencje wychowawcze rodziców/opiekunów;
- prowadzenie działań koncentrujących się na zwiększeniu odporności dzieci i młodzieży na negatywne skutki sytuacji kryzysowej spowodowanej pandemią COVID-19, poprzez uczenie sposobów radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych, bazujących na naturalnych, dostępnych dla każdego indywidualnych zasobach wewnętrznych. Obserwowalna jest

bowiem zależność pomiędzy kryzysem psychicznym wynikającym z sytuacji pandemicznej, a sięganiem po alkohol przez uczniów;

- przeprowadzenie szkoleń dla rodziców/opiekunów podczas których przekazana im będzie wiedza, na temat problemu picia alkoholu, skutków wczesnej inicjacji alkoholowej wśród dzieci oraz możliwości jej zapobiegania. Ryzykowne może być przyzwolenie rodziców/opiekunów na spożywanie przez ich dzieci alkoholu nawet jeśli wydaje im się, że to kontrolują. Rodzice/opiekunowie powinni zostać również przeszkoleni w zakresie reagowania, w przypadku spożywania alkoholu przez dziecko. Istotne jest dotarcie do jak największej liczby rodziców/opiekunów oraz realizacja działań profilaktycznych we współpracy z rodzicami/opiekunami;
- zastosowanie w działaniach profilaktycznych strategii edukacyjnej, która ma na celu rozwijanie ważnych umiejętności psychologicznych i społecznych. Zaleca się realizowanie ćwiczeń, gier **psycho-edukacyjnych**, czy też warsztatów, które będą rozwijały asertywność, uczyły nawiązywania relacji z innymi ludźmi, radzenia sobie ze stresem, rozwiązywania konfliktów oraz podnosiły poczucie własnej wartości. Programy edukacyjne, konstruowane z wykorzystaniem strategii rozwijania umiejętności życiowych, składają się zazwyczaj z bloków ćwiczeń, w których uczestnicy mogą poznawać własne braki w zakresie różnych umiejętności i zacząć je trenować;
- realizacja programów opartych na strategii edukacji normatywnej, których celem jest korygowanie błędnych przekonań normatywnych (np. przekonania, że większość nastolatków przyjmuje środki psychoaktywne) i osłabianiu odczuwanej presji społecznej (np. przekonania, że skoro wszystkie nastolatki biorą narkotyki, ja też powinienem to zrobić)
- prowadzenie zajęć integracyjnych dla dzieci i młodzieży mających na celu budowanie więzi pomiędzy uczniami oraz poczucie bezpieczeństwa i zaufania, stanowi to bowiem czynnik chroniący podejmowania zachowań ryzykownych przez młodych ludzi;
- wspieranie uczniów przeżywających trudności edukacyjne, obserwowany jest bowiem związek pomiędzy występowaniem trudności w nauce, a podejmowaniem zachowań ryzykownych;
- rozpowszechnianie wśród uczniów informacji na temat form pomocy w przypadku posiadania w rodzinie osoby uzależnionej. Ważną rolę w diagnozie dzieci dotkniętych tym problemem odgrywają nauczyciele, wychowawcy i opiekunowie w placówkach, którzy poprzez obserwację i dyskretne wywiady powinny zwracać uwagę na symptomy świadczące o tym, że dziecko cierpi z powodu uzależnionego członka rodziny. Pomocne mogą okazać

się również warsztaty psychologiczne (np. podczas godzin wychowawczych) polegające na pracy nad samooceną, budowaniem zaufania, ćwiczeniem różnego rodzaju umiejętności potrzebnych do funkcjonowania w grupie, gry i zabawy pomagające w budowaniu więzi z innymi ludźmi, uczące norm z innymi ludźmi, dające szanse na budowanie pozytywnego wizerunku własnego;

- zajęcia sportowe powinny wzmocniać czynniki chroniące, zwłaszcza poprzez ukazywanie autorytetów promujących wzorzec trzeźwości (trenera, znanych sportowców, nauczycieli wychowania fizycznego itp.) i rozwijanie zainteresowań, z wyraźnym określeniem zasad zachowania w różnych sytuacjach (postawa wobec używek, rozwiązywanie konfliktów, eliminowanie przemocy). Istotne jest również, aby osoba prowadząca takie zajęcia miała odpowiednie przygotowanie i wiedzę w zakresie profilaktyki
- zorganizowanie warsztatów/zajęć mających na celu wzmocnienie poczucia własnej wartości, naukę asertywności i umiejętności przeciwstawiania się presji grupy rówieśniczej;
- prowadzenie działań profilaktycznych z zakresu strategii informacyjnej, poprzez przekazywanie wiedzy na temat szkodliwości palenia papierosów i e-papierosów. Pomocne w realizacji tej strategii, może być zaproszenie wykwalifikowanej osoby (np. lekarza), który w profesjonalny sposób przekaze uczniom odpowiedni zasób wiedzy, na temat skutków podejmowania takiego zachowania;
- rozwijanie umiejętności budowania samokontroli, która jest uniwersalnym czynnikiem chroniącym przed paleniem papierosów, a także ogranicza inne zachowania ryzykowne młodych ludzi;
- ograniczanie dostępności papierosów dla dzieci i młodzieży poprzez szkolenia dla sprzedawców wyrobów nikotynowych z zakresu przestrzegania zakazu sprzedaży papierosów osobom nieletnim oraz konsekwencji moralnych i prawnych za tym idących;
- prowadzenie działań profilaktycznych w szkole, mających na celu przekazywanie wiedzy na temat konsekwencji społecznych, zdrowotnych i prawnych zażywania narkotyków i dopalaczy. Pomóc w tym mogą ulotki, broszury czy plakaty, zawierające informacje na ten temat;
- przeprowadzanie programów rozwijania umiejętności psychospołecznych ucznia – realizowane przez cykl kilku lub kilkunastu zajęć, wsparte przez zajęcia uzupełniające w późniejszych latach edukacji oraz oparte na interaktywnej metodyce kształcenia. Nieskuteczne będą obrazy, statystyki i historie w celu wzbudzenia lęku przed

konsekwencjami używania substancji oraz tradycyjne metody edukacji np. wykład/pogadanka;

- podjęcie obserwacji, w celu identyfikacji uczniów zażywających środki psychoaktywne. W tym celu pomocne będzie poszerzenie wiedzy pracowników szkoły na temat wykrywania objawów stosowania substancji odurzających;
- organizowanie szkoleń nauczycieli na realizatorów programów profilaktycznych – wtedy w większym stopniu przyczyniają się oni do rozwijania pozytywnych zachowań, niż prowadzący spoza szkoły. Szkoły, w których część kadry pedagogicznej przeszła szkolenia dla realizatorów, łatwiej radzą sobie w pracy wychowawczej i profilaktycznej, mają też mniej trudności przy konstruowaniu programu wychowawczego.
- przeprowadzenie zajęć, mających na celu poszerzenie wiedzy z zakresu problematyki przemocy. Zakres kierowanej do uczniów informacji, oprócz konsekwencji stosowania przemocy, powinien zawierać również treści na temat szerokiego spektrum rodzajów przemocy. Zaleca się stosowanie różnych technik i metod, które będą w atrakcyjny i aktywny sposób przekazywały informację. Skuteczne w tym przypadku mogą być metody takie jak: psychodrama (odgrywanie scenek na temat zachowań przemocowych, które pomogą wczuć się w doświadczenia osób będących ofiarą agresji); burza mózgów (stworzenie listy wszystkich zachowań będących aktem przemocy); praca w grupach (znalezienie wspólnych pomysłów rozwiązań problemu przemocy);
- przekazanie uczniom ulotek bądź plakatów dotyczących hejtu, aby uświadomić im, że to również jest przemoc i może nieść za sobą negatywne konsekwencje zarówno dla osoby będącej osobą stosującą przemoc, jak i osoby doznającej przemocy;
- wprowadzenie na terenie szkoły, jasnych zasad zachowania i konsekwencji ich nieprzestrzegania. Skuteczne zapobieganie działaniom przemocowym jest możliwe tylko wtedy, gdy w szkole funkcjonuje czytelny system norm współżycia społecznego i jasny system konsekwencji w przypadku złamania zasad. Ważne, aby zasady te odnosiły się do traktowania innych w społeczności szkolnej i powstały w wyniku pracy zespołowej uczniów, przy współudziale nauczycieli. Zasady te muszą być konsekwentnie egzekwowane;
- przekazanie uczniom wiedzy, na temat możliwych form pomocy w przypadku doświadczenia przez nich przemocy zarówno w szkole jak i w domu, a także w jaki sposób mogą reagować, jeśli będą świadkiem agresji;

- prowadzenie zajęć psycho-edukacyjnych w klasach takich jak: doskonalenie umiejętności radzenia sobie ze stresem, wzmacnianie poczucia własnej wartości, rozwijanie umiejętności asertywnego zachowania się. Do pożądaných działań w zakresie przeciwdziałania przemocy należą również: trening empatii (ćwiczenia w wyobrażaniu sobie przeżyć i emocji osób doświadczających przemocy), trening atrybucji (ćwiczenia w wyjaśnianiu przyczyn zachowań konfliktowych z punktu widzenia drugiej osoby) oraz symulacje doświadczenia (inscenizowanie różnych sytuacji, aby uczniowie mogli przeżyć i zrozumieć uczucia i działania innych osób);
- realizacja programu rekomendowanego „ARCHIPELAG SKARBÓW”, którego głównym celem jest zapobieganie różnym zachowaniom ryzykownym i problemom młodzieży, w tym ograniczanie natężenia przemocy rówieśniczej (fizycznej, słownej oraz o podtekście seksualnym);
- opracowanie procedur reagowania w szkole na zjawisko cyberprzemocy oraz podejmowanie interwencji w każdym przypadku ujawnienia lub podejrzenia cyberprzemocy;
- działaniami profilaktycznymi należy objąć te miejsca, gdzie istnieje możliwość grania w gry na pieniądze czy też podejmowania zakładów, bowiem osoby do 18. roku życia obowiązują zakaz wstępu do salonów gier oraz punktów na przyjmowanie zakładów wzajemnych. Młodzi ludzie przed osiągnięciem pełnoletności nie mogą również uczestniczyć w grach losowych, poza loteriami fantowymi i promocyjnymi. Należy umieścić informacje o zakazie dotyczącym osób niepełnoletnich w widocznym miejscu na maszynach do gry i innych miejscach (np. zakłady bukmacherskie). Osoby pracujące w takich miejscach powinny zostać przeszkolone;
- zastosowanie strategii informacyjnej, poprzez przekazywanie dzieciom wiadomości na temat negatywnych konsekwencji grania w gry na pieniądze. Zajęcia takie mogą się odbywać np. w ramach godziny wychowawczej;
- warto zwrócić uwagę rodzicom na występowanie tego problemu i konsekwencje jakie może za sobą nieść. Wskazane jest podejmowanie rozmów z dzieckiem na temat podejmowania hazardu w młodym wieku, a także uważne przyglądanie się symptomom wskazującym na to, że dziecko podejmuje się tego typu zachowań. Wśród rodziców można rozpowszechnić pytania, na które warto szukać odpowiedzi podczas rozmowy z dzieckiem:
- przed podejmowaniem się grania w gry hazardowe przez dzieci i młodzież oraz przed jego negatywnymi konsekwencjami może uchronić właściwa komunikacja na linii rodzic-

dziecko. Wśród rodziców można rozpowszechnić ulotki, które uświadomią rodzicom wagę pozostawania w bliskiej relacji i kontakcie z dzieckiem;

- przeprowadzenie warsztatów poruszających problematykę użytkowania oraz wykorzystywania współczesnych mediów. Warsztat powinien uczyć dzieci jak bezpiecznie poruszać się po świecie cyberprzestrzeni;
- prowadzenie zajęć edukacyjnych dla uczniów w celu przekazania im aktualnej i rzetelnej wiedzy na temat problemowego użytkowania Internetu oraz jego konsekwencji
- modelowanie odpowiednich zachowań poprzez odpowiedzialne korzystanie z nowych technologii, w tym przestrzeganie zasad związanych z korzystaniem z urządzeń elektronicznych zarówno przez dzieci, młodzież jak i dorosłych;
- przeprowadzenie zajęć dla uczniów mających na celu zwrócenie uwagi na problem uzależnienia od Internetu. Pomocne przy realizacji takich zajęć może być rozpowszechnienie ulotek informujących o takim problemie. Dzięki ulotce, która znajduje się poniżej, odbiorcy mają możliwość zbadania indywidualnego ryzyka uzależnienia, poprzez wypełnienie prostego kwestionariusza. Przekaz podsumowuje sposoby racjonalnego wykorzystywania multimediiów w życiu codziennym oraz wyjaśnia istotę nadużywania. Wskazuje również ogólnodostępne źródła poszukiwania pomocy i wsparcia;
- zaleca się objęcie wsparciem psychicznym całą populację dzieci i młodzieży, stanowi to podstawowy warunek do uniknięcia zapaści systemu pomocy psychologiczno-pedagogicznej i psychiatrycznej. Konieczne jest wprowadzenie rozwiązań systemowych ułatwiających jak najpełniejsze wykorzystanie potencjału leżącego w naturalnych zasobach wsparcia dostępnych w najbliższym otoczeniu dzieci i młodzieży (rodzice i rodzina, nauczyciele i wychowawcy, pedagog i psycholog szkolny, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, sprawdzone programy profilaktyczne i realizujące je podmioty);
- w przypadku nauki zdalnej zaleca się dostosowanie wymagań związanych z realizacją podstawy programowej do zmniejszonej efektywności kształcenia wynikającej z osłabionej kondycji psychicznej uczniów oraz niższej efektywności nauczania zdalnego;
- należy w pełni wykorzystać potencjał zawarty w pracy wychowawczo-profilaktycznej wychowawców szkolnych i w lekcjach wychowawczych. Wsparcie psychiczne ze strony wychowawców jest niezwykle istotne. Konieczne jest uświadomienie wychowawcom ich roli i wpływu oraz wskazanie prostych sposobów troski o kondycję psychiczną uczniów;

- niezbędna jest szeroka realizacja skutecznych i sprawdzonych programów profilaktycznych, które pomogą zapobiec odreagowywaniu stresów czasu epidemii w szkodliwe sposoby i „rozhamowaniu” po rozluźnieniu reżimu sanitarnego i zakończeniu okresu izolacji;
- zaleca się podjęcie działań mających na celu troskę o dobre wzajemne relacje w środowisku szkolnym pomiędzy jego głównymi podgrupami: uczniami, rodzicami i nauczycielami.

III 7. REKOMENDOWANE DZIAŁANIA – PRACOWNICY INSTYTUCJONALNI

- zaleca się szkolenie kadry pomocowej pod kątem efektywnej pomocy rodzinom w sytuacjach kryzysowych;
- zaleca się rozwinięcie poradnictwa skierowanego do rodzin w obszarze spraw bieżących, tj.: załatwianie spraw urzędowych, pomoc przy wypełnianiu wniosków itp.;
- zwiększenie dostępu dzieci i młodzieży do alternatywnych form spędzania czasu wolnego;
- edukacja rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich oraz pomoc asystenta rodziny;
- tworzenie miejsc spotkań dla dzieci i młodzieży, w tym placówek kulturalnych i obiektów sportowo-rekreacyjnych na terenie gminy, a także wzbogacenie oferty edukacyjno-wychowawczej;
- zwiększenie dostępności do wsparcia specjalistycznego dla dzieci i młodzieży np. pedagoga, psychologa, psychiatry;
- zwiększenie dostępności do poradnictwa prawnego, socjalnego i terapeutycznego dla dorosłych mieszkańców gminy;
- rozwijanie pozytywnego potencjału rodziny i jednocześnie wzmacnianie czynnika chroniącego, jakim jest pozytywna więź dziecka z rodzicami poprzez realizację warsztatów podnoszących kompetencje wychowawcze rodziców;
- wyposażenie nauczycieli, pedagogów szkolnych i psychologów w profesjonalną wiedzę na temat strategii i metod działań profilaktycznych;
- prowadzenie zajęć integracyjnych dla dzieci i młodzieży mających na celu budowanie więzi pomiędzy uczniami oraz poczucie bezpieczeństwa i zaufania, stanowi to bowiem czynnik chroniący podejmowania zachowań ryzykownych przez młodych ludzi;

- przekazanie uczniom wiedzy na temat możliwych form pomocy w przypadku doświadczania przez nich przemocy zarówno w szkole jak i w domu, a także w jaki sposób mogą reagować, jeśli będą świadkiem agresji;
- inicjowanie współpracy pomiędzy instytucjami oraz organizacjami działającymi w obszarze uzależnień;
- organizowanie szkoleń i kursów mających na celu podnoszenie kompetencji zatrudnionej kadry oraz zaangażowanie tych podmiotów w prowadzenie kampanii społecznych. Ważne przed przeprowadzeniem szkoleń, jest przekazanie grupom, które mają być objęte szkoleniem, krótkich ankiet mających na celu zbadanie ich potrzeb szkoleniowych;
- tworzenie, wspieranie i finansowanie miejsc pomocy dorosłym i dzieciom oferujących kompleksową pomoc: psychologiczną, terapeutyczną, socjoterapeutyczną, socjalną w przypadku doświadczenia przemocy domowej (np. punkty konsultacyjne, grupy samopomocowe). Informacje o tych miejscach powinny być rozpowszechnione na stronach internetowych i w miejscach publicznych;
- włączanie się w ogólnopolskie akcje/kampanie społeczne mające na celu przeciwdziałanie przemocy domowej;
- organizowanie szkoleń i kursów mających na celu podnoszenie kompetencji zatrudnionej kadry oraz zaangażowanie tych podmiotów w prowadzenie kampanii społecznych. Ważne przed przeprowadzeniem szkoleń, jest przekazanie grupom, które mają być objęte szkoleniem, krótkich ankiet mających na celu zbadanie ich potrzeb szkoleniowych.;
- wprowadzanie do podstawowej opieki zdrowotnej programów wczesnego rozpoznawania i krótkiej interwencji (WRKI) wobec osób pijących alkohol ryzykownie i szkodliwie. Ważnym aspektem jest przy tym finansowanie szkoleń dla personelu medycznego (lekarzy, pielęgniarek) w zakresie WRKI oraz zaopatrzenie personelu POZ w materiały do wykonywania badań przesiewowych, materiały dla pacjentów (broszury, ulotki), książki i materiały na temat problemów alkoholowych oraz listy teleadresowej do placówek leczenia uzależnienia;
- organizowanie szkoleń dla lekarzy i pielęgniarek w zakresie rozpoznawania wzorów spożywania alkoholu przez pacjentów i podejmowania interwencji wobec osób pijących alkohol ryzykownie i szkodliwie;
- dostarczanie wiedzy lekarzom, psychologom, pedagogom oraz wszystkim osobom, które zajmują się pomocą dzieciom z FASD oraz ich rodzinom;

- zacieśnianie współpracy z przedstawicielami służb realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy i wymiaru sprawiedliwości, mającej na celu kierowanie osób stosujących przemoc domową lub środowisku lokalnym do uczestnictwa w oddziaływaniach zmierzających do zniwelowania problemu. Pomocne może być przeprowadzenie interdyscyplinarnych spotkań, konferencji lub szkoleń, na których obecni będą przedstawiciele wszystkich służb;
- podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli instytucji realizujących działania zapobiegawcze tego typu problemom. Zaleca się również organizowanie i finansowanie szkoleń dotyczących obowiązujących procedur i zasad podejmowania interwencji w przypadku przemocy domowej;
- wzmocnienie współpracy między instytucjami podejmującymi działania na rzecz zdrowia i profilaktyki zdrowia psychicznego;
- podnoszenie kompetencji nauczycieli, pedagogów szkolnych oraz osób pracujących w świetlicach celem zwiększenia efektywności działań. Należy dążyć do powiązania działań skierowanych ku dzieci i młodzieży z działaniami skierowanymi do ich dorosłego otoczenia - nie tylko rodziców, ale także nauczycieli;
- wyposażenie nauczycieli, pedagogów szkolnych i psychologów w profesjonalną wiedzę na temat strategii i metod działań profilaktycznych;
- dążenie do współpracy całego personelu szkoły poprzez szkolenie oraz zapoznanie ze szkolnym podejściem do przeciwdziałania przemocy (rozwiązywania konkretnych przypadków przemocy rówieśniczej) nie tylko personelu pedagogicznego, ale także administracyjnego i obsługi;
- Organizowanie i finansowanie szkoleń dla nauczycieli dotyczących obowiązujących procedur (w tym procedury „Niebieskie Karty”), zasad podejmowania interwencji oraz współpracy służb działających na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej;
- wspieranie personelu medycznego w profilaktyce i zgłaszaniu przypadków krzywdzenia dzieci. Istotne w tym zakresie będzie zapewnienie wsparcia merytorycznego oraz inwestowanie w profilaktykę w celu wzmocnienia personelu medycznego w tym zakresie;
- organizowanie i finansowanie dla przedstawicieli placówek pracujących z dziećmi i młodzieżą szkoleń, obejmujących zagadnienia dotyczące skutecznych strategii profilaktycznych oraz podnoszące ich kompetencje w zakresie realizacji warsztatów i zajęć profilaktycznych (w tym programów rekomendowanych);

- zaleca się również systematyczne prowadzenie badań związanych przede wszystkim z diagnozą zachowań problemowych oraz ewaluacją programów profilaktycznych;
- zalecanym działaniem jest również rozwój lub tworzenie placówek wsparcia dziennego, które odgrywają istotną rolę w systemie pomocy zwłaszcza dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym i przemocą.

IV. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT (Strengths Weakness Opportunities Threats) jest podstawą do zdiagnozowania i sformowania podstawowych problemów i zagadnień strategicznych. Efektywnie ukazuje mocne i słabe strony lokalnego systemu pomocy społecznej oraz przedstawia szanse i zagrożenia jakie mogą wystąpić.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> → baza edukacyjna, kulturowa i sportowa, → aktywna postawa władz gminy wobec działań na rzecz społeczności mieszkańców, opracowywanie diagnoz oraz realizowanie programów profilaktycznych i pomocowych, → otwartość ośrodka pomocy społecznej i samorządu gminnego na współpracę ze środowiskiem lokalnym, → malejąca liczba osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej, → prowadzenie działań zapobiegających dysfunkcji w rodzinie, → działalność Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, → funkcjonowanie na terenie gminy ośrodków zdrowia, → dostępność do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego, → dobre warunki glebowe i klimatyczne - opłacalność produkcji rolniczej, 	<ul style="list-style-type: none"> → występowanie zjawiska przemocy domowej i problemów z nim związanych, → migracja do większych ośrodków miejskich osób młodych z wysokim potencjałem intelektualnym i zawodowym, → duża ilość pracy biurowej (konieczna dokumentacja) a za mało czasu na pracę socjalną w terenie, → pokoleniowe uzależnienie od korzystania z pomocy społecznej, → długa procedura skierowania osób na leczenie, → brak skutecznych działań wspierających powrót na rynek pracy osób nieposiadających kwalifikacji, → istnienie barier utrudniających udział osób starszych i niepełnosprawnych w życiu społecznym.

<ul style="list-style-type: none"> → mało przekształcone środowisko naturalne i wysokie walory przyrodnicze regionu. 	
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> → sprawnie działający samorząd, → pozyskiwanie większej ilości dofinansowań przez MMGOPS i placówki oświatowe na szkolenia podnoszące poziom kompetencji i aktywizację społeczną, → współpraca międzysektorowa, w szczególności na linii placówek oświaty, jednostek gminy i organizacji pozarządowych w ramach realizacji projektów wykraczających poza podstawę programową, → stale poprawiająca się jakość infrastruktury placówek oświatowych oraz obiektów sportowych i rekreacyjnych, → edukacja ekologiczna mieszkańców, → praca Zespołu Interdyscyplinarnego, → upowszechnianie zdrowego trybu życia i aktywnego spędzenia czasu, → wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę, → wzrost znaczenia organizacji pozarządowych na rzecz pomocy dzieciom i młodzieży, → prowadzenie szkolnych programów profilaktycznych, → pozyskiwanie środków na zatrudnienie socjalne z programów współfinansowanych ze środków zewnętrznych, → tworzenie miejsc pracy, → pomoc finansowa, pozwalająca na tworzenie nowych miejsc pracy w usługach, → rozpowszechnienie problematyki osób niepełnosprawnych w lokalnych mediach, 	<ul style="list-style-type: none"> → negatywny wpływ epidemii COVID-19 na wiele sfer życia społecznego i gospodarczego, → sprzyjający bierności zawodowej system zasiłków społecznych, → niestabilna sytuacja bytowa rodzin (ubóstwo, rodziny niepełne, migracja zarobkowa, eurosieroctwo), → starzenie się społeczeństwa w skali całej Polski, co będzie negatywnie oddziaływało również na rozwój gminy, → choroby cywilizacyjne, → konkurencja ze strony bardziej atrakcyjnych turystycznie gmin, → zbyt duże obciążenie gminy obowiązkami społecznymi przy braku wsparcia ze strony państwa, → konkurencja ze strony innych samorządów w pozyskiwaniu środków finansowych na projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne, → utrzymywanie się bezrobocia, w tym bezrobocia ukrytego (nierejestrowanego), → pasywna postawa osób długotrwale bezrobotnych. → ograniczenia środków dotacyjnych, → preferowanie konsumpcyjnego trybu życia, → brak świadomości problemu i umiejętności szukania pomocy przez rodziny dysfunkcyjne, → uzależnienie rodzin od pomocy społecznej, → powiększenie się zjawiska dysfunkcji rodzinnych, → wzrost przestępczości i agresji wśród młodzieży – grupy przestępcze,

<ul style="list-style-type: none">→ uwzględnienie problemów osób starszych w procesie kształcenia i wychowywania młodego pokolenia oraz kształtowania postaw społecznych,→ możliwość utworzenia klubów seniora,→ stałe doskonalenie i dokształcanie zawodowe kadry pracowniczej.	<ul style="list-style-type: none">→ powiększająca się patologia życia społecznego,→ zubożenie społeczeństwa,→ obniżający się standard życia osób starszych, marginalizacja osób starszych,→ pogarszający się stan zdrowia populacji mieszkańców gminy, częstsze występowanie niepełnosprawności,→ wzrost liczby osób starszych, niepełnosprawnych,→ brak dostatecznej bazy rehabilitacyjnej dla osób niepełnosprawnych.
--	--

V CZĘŚĆ PROGRAMOWA

V 1. WIZJA I MISJA

Misją samorządu gminy Mogielnica w realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2024-2034 jest:

wzmacnianie rodzin, przeciwdziałanie różnym formom marginalizacji i wykluczenia społecznego, podniesienie jakości życia mieszkańców oraz integrowanie społeczności lokalnej

Wizja Gminy Mogielnica w zakresie rozwiązywania problemów społecznych na lata 2024-2034 brzmi:

Mogielnica to gmina atrakcyjna do życia dla wszystkich mieszkańców, która gwarantuje poczucie bezpieczeństwa, dostęp do szerokiej oferty edukacyjno-kulturalnej i możliwości samorealizacji.

Wypełnienie tak sformułowanej misji i zrealizowanie wizji wymaga wdrożenia wyznaczonych celów oraz kierunków działań i nie ogranicza się w swej treści do zadań realizowanych bezpośrednio przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, ale zawiera zadania będące w kompetencjach wielu lokalnych i ponadlokalnych instytucji, organizacji i środowisk, w związku z czym wymagać będzie ścisłej koordynacji i współpracy pomiędzy zainteresowanymi stronami.

V 2. ADRESACI

Adresatami Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych są mieszkańcy Gminy Mogielnica, zarówno osoby samotne jak i rodziny, które wymagają pomocy w odzyskaniu sił, wiary w siebie i zdolności do samodzielnego funkcjonowania w środowisku lokalnym.

V 3. KOORDYNATOR

Zgodnie z art. 110. pkt 4 ustawy o pomocy społecznej, za koordynację wdrożenia niniejszej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych odpowiada Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mogielnicy.

V 4. CELE, KIERUNKI DZIAŁAŃ, WSKAŹNIKI, REALIZATORZY

CEL 1: Wzmacnianie trwałości rodziny i przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom dezorganizującym życie rodzinne oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży				
Lp.	Kierunek działania	Ramy czasowe	Realizator	Wskaźniki
1.	Zapewnienie wsparcia rodzinom doświadczającym trudności w wypełnianiu podstawowych funkcji, zwłaszcza wielodzietnym, niepełnym oraz zagrożonym odebraniem dzieci i umieszczeniem w pieczy zastępczej, w postaci pracy socjalnej oraz asystentury rodzinnej.	2024-2034	MGOPS	Formy wsparcia, liczba rodzin
2.	Rozwijanie specjalistycznego poradnictwa, w tym poradnictwa rodzinnego.	2024-2034	MGOPS, Urząd Gminy	Rodzaje wsparcia, liczba porad, liczba osób
3.	Zabezpieczenie potrzeb bytowych dzieci i młodzieży (np. zabezpieczenie posiłków, stypendiów itp.).	2024-2034	MGOPS	Liczba dzieci objętych wsparciem
4.	Rozwój grup wsparcia, grup samopomocowych i edukacyjnych.	2024-2034	MGOPS, placówki oświatowe	Liczba utworzonych grup
5.	Tworzenie programów lub projektów (np. w zakresie propagowania życia rodzinnego i wspólnego spędzania czasu, zdrowego żywienia, racjonalnego gospodarowania budżetem domowym itp.).	2024-2034	MGOPS, placówki oświatowe, GOK	Liczba programów i projektów
6.	Zintegrowanie działań na rzecz dziecka i rodziny z instytucjami i organizacjami działającymi w tej przestrzeni.	2024-2034	MGOPS, placówki oświatowe,	Liczba instytucji i organizacji, liczba wspólnych działań
7.	Zapewnienie dzieciom i młodzieży dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego (zajęcia	2024-2034	placówki oświatowe, ngo	Oferta dla dzieci i młodzieży, liczba uczestników

	sportowe, rekreacyjne, kulturalne itp.).			
8.	Inicjowanie i rozwój różnych form integracji rodzin, upowszechnianie wartości rodzinnych, promocja prawidłowego funkcjonowania rodzin	2024-2034	placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, MGOPS	Liczba przedsięwzięć
9.	Modernizacja i doposażenie obiektów sportowo-rekreacyjnych a także zatrudnienie osób prowadzących zajęcia (opiekunów, animatorów kultury i sportu) w celu lepszego wykorzystania zasobów gminy dla potrzeb rozwoju dzieci i młodzieży.	2024-2034	Urząd Gminy, organizacje pozarządowe	Liczba funkcjonujących świetlic
10.	Edukacja ekologiczna mająca na celu podniesienie poziomu świadomości ekologicznej oraz kształtowanie postaw dbania o środowisko naturalne.	2024-2034	Placówki oświatowe, Urząd Gminy, organizacje pozarządowe	Liczba spotkań, warsztatów, konferencji
11.	Promocja zdrowej żywności i diety, dbałości o higienę i kulturę fizyczną, a także zachęcanie do udziału w okresowych badaniach profilaktycznych mających na celu wczesne wykrywanie różnych schorzeń, w szczególności tzw. chorób cywilizacyjnych (np. cukrzyca, alergie, nowotwory), kursy pierwszej pomocy.	2024-2034	Placówki oświatowe, Urząd Gminy, organizacje pozarządowe, MGOPS	Liczba szkoleń, warsztatów, wykładów.
12.	Utworzenie i rozwój sieci placówek wsparcia dziennego w formie opiekuńczej, specjalistycznej lub pracy podwórkowej (np. koła zainteresowań, kluby, świetlice środowiskowe, socjoterapeutyczne).	2024-2034	Placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, MGOPS	Liczba placówek, liczba uczestników
13.	Realizacja zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych doskonalących wiedzę i umiejętności oraz rozwijających pasje i zainteresowania dzieci i młodzieży.	2024-2034	Placówki oświatowe, GOK, organizacje pozarządowe, MGOPS	Liczba i formy zajęć, liczba uczestników
14.	Organizacja lub udział w szkoleniach, warsztatach, kursach, studiach i wizytach studyjnych realizowanych przez podmioty zewnętrzne, dających możliwość nabywania i podnoszenia kompetencji zawodowych oraz poznawania dobrych praktyk w zakresie pracy z rodziną.	2024-2034	MGOPS, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe	Liczba i formy zajęć, Liczba uczestników

CEL 2. Integrowanie osób starszych i osób z niepełnosprawnościami oraz podnoszenie poziomu ich aktywności społecznej

1.	Zapewnienie odpowiednich form opieki osobom tego potrzebującym (usługi opiekuńcze, usługi rehabilitacyjne, domy pomocy społecznej) w celu jak najdłuższego utrzymania ich w środowisku zamieszkania.	2024-2034	MGOPS	Liczba osób objętych wsparciem
2.	Praca socjalna z rodziną na rzecz wsparcia, wzmocnienia zaangażowania w pomoc i opiekę nad starszym lub niepełnosprawnym członkiem rodziny.	2024-2034	MGOPS	Liczba rodzin/osób objętych pracą socjalną
3.	Współpraca z instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych.	2024-2034	MGOPS	Formy działań liczba instytucji
4.	Organizacja różnorodnych form aktywności społecznej, edukacyjnej, kulturalnej i sportowej osób starszych, niepełnosprawnych i chorujących, w tym chorych psychicznie.	2024-2034	MGOPS, Urząd Gminy	Formy działań, liczba uczestników
5.	Realizacja akcji i imprez lokalnych służących pogłębianiu wiedzy, integracji oraz przełamywaniu stereotypów dotyczących osób starszych i niepełnosprawnych.	2024-2034	MGOPS, Urząd Gminy, organizacje pozarządowe	Formy działań, liczba imprez, liczba uczestników
6.	Zaangażowanie osób starszych w inicjatywy wolontarystyczne sprzyjające wymianie międzypokoleniowej oraz kultywowaniu tradycji i zwyczajów.	2024-2034	MGOPS	Formy działań, liczba osób
7.	Upowszechnianie pomocy sąsiedzkiej oraz wolontariatu na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych.	2024-2034	MGOPS	Formy działań
8.	Zapewnienie dostępu do opieki instytucjonalnej w formie pobytu w domu pomocy społecznej lub dziennym ośrodku wsparcia, udzielającym pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych, a także stymulującym intelektualną, psychiczną i fizyczną sprawność osób starszych i niepełnosprawnych.	2024-2034	MGOPS, Urząd Gminy	Liczba osób
9.	Zapewnianie dostępu do aktywnych i zdrowych form spędzania czasu wolnego przez osoby starsze (zajęcia kulturalno-ruchowe, rekreacyjne i	2024-2034	MGOPS, Urząd Gminy	Liczba działań, Liczba uczestników

	edukacyjne, w tym organizowanie cyklicznych imprez i spotkań integracyjnych, wycieczek, zajęć i warsztatów), a także promocja zdrowego modelu starzenia się i aktywnej starości			
CEL 3: Rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy domowej psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych oraz przemocy domowej				
1.	Realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii	2024-2034	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, MGOPS, Urząd Gminy	Wskaźniki Programu
2.	Prowadzenie działań profilaktycznych w szkołach, Prowadzenie kampanii społecznych, Profilaktyka dorosłych	2024-2034	Placówki oświatowe, MGOPS, Urząd Gminy	Liczba działań, liczba uczestników
3.	Rozwój współpracy instytucji i organizacji działających w sferze przeciwdziałania uzależnieniom	2024-2034	MGOPS, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe	Liczba instytucji i organizacji, formy współpracy
4.	Kontynuowanie prac zespołu interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy domowej.	2024-2034	MGOPS, Urząd Gminy	Liczba rodzin objętych procedurą NK
5.	Rozwój specjalistycznego poradnictwa psychologicznego, terapeutycznego/terapia indywidualna i grupowa	2024-2034	MGOPS, placówki oświatowe, Urząd Gminy	Rodzaje wsparcia, liczba porad, liczba uczestników
6.	Rozwój grup wsparcia oraz grup samopomocowych dla osób doświadczających przemocy domowej.	2024-2034	MGOPS, organizacje pozarządowe	Liczba grup, liczba uczestników
7.	Realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych oraz psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową.	2024-2034	MGOPS, organizacje pozarządowe	Liczba edycji, liczba uczestników
8.	Wzmocnienie współpracy pomiędzy lokalnymi instytucjami i organizacjami w zakresie monitorowania środowisk zagrożonych lub już dotkniętych przemocą, uzależnieniami, przestępczością i innymi dysfunkcjami oraz wymiany informacji oraz realizacji wspólnych programów na rzecz przeciwdziałania oraz minimalizowania dysfunkcji społecznych.	2024-2034	MGOPS, organizacje pozarządowe	Liczba instytucji, formy współpracy

9.	Działania na rzecz promocji bezpiecznego korzystania z Internetu, w tym uświadamianie nt. zjawiska cyberprzemocy oraz uzależnień behawioralnych.	2024-2034	MGOPS, organizacje pozarządowe, placówki oświatowe, Urząd Gminy	Liczba działań, liczba uczestników
CEL 4: Zmniejszanie bezrobocia, ubóstwa oraz wykluczenia społecznego				
1.	Świadczenie pomocy finansowej, rzeczowej dostosowanej do potrzeb, zgodnie z ustawą o pomocy społecznej.	2024-2034	MGOPS	Liczba osób i rodzin objętych wsparciem
2.	Poprawia warunków mieszkaniowych, wypłata dodatków mieszkaniowych i energetycznych.	2024-2034	MGOPS	Liczba osób i rodzin objętych wsparciem
3.	Realizacja świadczeń rodzinnych i pomocy osobom uprawnionym do alimentów.	2024-2034	MGOPS	Liczba osób i rodzin objętych wsparciem
4.	Rozwój pracy socjalnej na rzecz osób wykluczonych (np. motywowanie do poszukiwania i podjęcia zatrudnienia, motywowanie do podjęcia leczenia odwykowego itp.).	2024-2034	MGOPS, Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny	Liczba osób objętych wsparciem
5.	Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy (np. upowszechnianie ofert pracy i informacji o szkoleniach, informacja o usługach poradnictwa zawodowego itp.).	2024-2034	MGOPS	Rodzaje współpracy
6.	Aktywizowanie osób zagrożonych lub dotkniętych marginalizacją poprzez udział w warsztatach, kursach i szkoleniach.	2024-2034	MGOPS	Liczba osób objętych wsparciem
7.	Rozwój specjalistycznego poradnictwa przede wszystkim wsparcia psychologicznego i terapeutycznego.	2024-2034	MGOPS	Rodzaje wsparcia, liczba porad, liczba
8.	Wsparcie osób zagrożonych bezdomnością i bezdomnych (pomoc w opłatach mieszkaniowych, skierowanie do placówek działających na rzecz bezdomnych, lokale socjalne).	2024-2034	MGOPS, Urząd Gminy	Liczba osób objętych pomocą, liczba przydzielonych lokali socjalnych i mieszkań komunalnych
9.	Wsparcie w tworzeniu podmiotów ekonomii społecznej.	2024-2034	MGOPS, Urząd Gminy	Liczba utworzonych podmiotów
10.	Funkcjonowanie klubu integracji społecznej.	2024-2034	MGOPS, Urząd Gminy	Formy pracy,

				Liczba uczestników
11.	Utworzenie młodzieżowego klubu integracji społecznej.	2024-2034	MGOPS, Urząd Gminy	Formy pracy, liczba uczestników
12.	Realizacja programów aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych, poszukujących pracy i nieaktywnych zawodowo.	2024-2034	MGOPS, Urząd Gminy	Formy pracy, liczba uczestników
13.	Edukacja ekonomiczna dzieci i młodzieży oraz dorosłych realizowana w formie spotkań, warsztatów, akcji informacyjno-promocyjnych w szerokim zakresie dotyczącym m.in. gospodarowania budżetem domowym, praw konsumenckich, zaciągania pożyczek i kredytów itp.	2024-2034	MGOPS, Urząd Gminy, placówki oświatowe, organizacje pozarządow	Formy działań, liczba uczestników
14.	Wspieranie rodzin w zakresie rozwiązywania problemów socjalnych, a także nabywania umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego.	2024-2034	MGOPS, Urząd Gminy	Formy pracy, liczba uczestników
15.	Organizowanie zbiórek żywności, odzieży i innych podstawowych dóbr z przeznaczeniem dla najbardziej potrzebujących, w szczególności rodzin wielodzietnych i niepełnych zagrożonych wykluczeniem społecznym.	2024-2034	MGOPS, wolontariusze, organizacje pozarządowe	Liczba zbiórek, liczba osób które otrzymały wsparcie
16.	Pomoc dla osób i rodzin doświadczających trudności finansowych związanych z zobowiązaniami bieżącymi lub z przeszłości (spłacanie zaległości i długów).	2024-2034	MGOPS, Urząd Gminy	Formy wsparcia, liczba osób
17.	Realizacja programów w zakresie prewencji przed utratą mieszkania, eksmisją i bezdomnością przez zwiększenie zasobu mieszkaniowego gminy o nowe mieszkania komunalne oraz lokale socjalne, a także wspieranie rozwoju różnych form budownictwa społecznego.	2024-2034	MGOPS, Urząd Gminy	Liczba programów, liczba osób, liczba mieszkań
CEL 5: Zapewnienie warunków do podejmowania aktywności obywatelskiej i rozwoju trzeciego sektora				
1.	włączanie mieszkańców w dyskusję nad rozwiązywaniem problemów gminy - promowanie idei konsultacji społecznych, kampanie informacyjne	2024-2034	MGOPS, Urząd Gminy, organizacje pozarządowe	Liczba konsultacji,

	nt. partycypacji społecznej, szczególnie wśród młodzieży,			Liczba uczestników konsultacji
2.	podejmowanie działań na rzecz zwiększenia liczby zarejestrowanych/działających w gminie organizacji pozarządowych i innych podmiotów działalności pożytku publicznego, a także społecznych inicjatyw nieformalnych (kampanie informacyjne nt. zasad zakładania i prowadzenia ngo i źródeł ich finansowania),	2024-2034	MGOPS, Urząd Gminy, organizacje pozarządowe	Liczba organizacji pozarządowych i innych podmiotów,

V 5. HARMONOGRAM REALIZACJI

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Mogielnica na lata 2024-2034 obejmuje swoim zasięgiem czasowym najbliższe pięć lat i zakłada, że przyjęte cele będą realizowane w tym okresie w sposób ciągły.

Harmonogram wdrażania niniejszej Strategii zakłada cztery etapy:

→ ETAP I: 2024 r.,

Podjęcie uchwały przez Radę Gminy Mogielnica o przyjęciu do realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Mogielnica na lata 2024-2034.

→ ETAP II: lata 2024-2034,

Koordynacja realizacji działań przewidzianych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Mogielnica na lata 2024-2034 – zadanie ciągłe.

→ ETAP III: stały monitoring realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Mogielnica na lata 2024-2034,

na koniec II kwartału 2024 r. (za 2023 r.), 2025 r (za 2024 r.), 2026 r. (za 2025 r.) , 2027 r. (za 2026 rok) i 2028 (za 2027 rok) i analogicznie kolejne lata.

→ ETAP IV: do końca 2034 r. i przed uchwaleniem kolejnej Strategii,

Końcowa ewaluacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Mogielnica na lata 2024-2034.

V 6. PROGNOZA ZMIAN

W związku z realizacją działań przyporządkowanych do poszczególnych celów strategicznych przyjętych w niniejszej Strategii prognozuje się, że w horyzoncie lat 2024-2034 w Gminie Mogielnica zaistnieją i utrwalą się poniższe zmiany w każdym z wyodrębnionych celów polityki społecznej władz samorządowych.

W ramach celu nr 1:

Wzmacnianie trwałości rodziny i przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom dezorganizującym życie rodzinne oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży

prognozuje się:

- podwyższenie kompetencji rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu zadań opiekuńczo-wychowawczych i trwałe przywrócenie im zdolności do prawidłowego wypełniania obowiązków rodzicielskich,
- przyrost kompetencji kadry zajmującej się działaniami w zakresie polityki społecznej,
- urozmaicenie oferty kulturalnej i rekreacyjnej oraz wzrost zainteresowania udziałem w niej przez mieszkańców.

W ramach celu nr 2:

Integrowanie osób starszych i osób z niepełnosprawnościami oraz podnoszenie poziomu ich aktywności społecznej

prognozuje się:

- zwiększenie udziału seniorów oraz osób z niepełnosprawnością w życiu społecznym,
- wyższy udział osób z niepełnosprawnością w rynku pracy.

W ramach celu nr 3:

Rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych oraz przemocy domowej

prognozuje się:

- zmniejszenie skali występowania uzależnień wśród mieszkańców gminy oraz negatywnego oddziaływania uzależnień na życie społeczne,

- zredukowanie występowania zjawiska przemocy domowej oraz związanych z tym problemów, a także pogłębienie świadomości społecznej w zakresie rozpoznawania zjawiska przemocy domowej oraz reagowania na nie,
- usprawnienie lokalnego systemu profilaktyki i przeciwdziałania uzależnieniom oraz przemocy domowej.

W ramach celu nr 4:

Zmniejszanie bezrobocia, ubóstwa oraz wykluczenia społecznego

prognozuje się:

- redukcję skali bezrobocia oraz związanych z nim problemów społecznych,
- poprawę sytuacji bytowej mieszkańców, w tym osób zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego oraz obarczonych ryzykiem wykluczenia społecznego,
- podwyższenie poziomu wiedzy i świadomości ekonomicznej mieszkańców oraz zmniejszenie skali wyuczonej bezradności.

W ramach celu nr 5:

Zapewnienie warunków do podejmowania aktywności obywatelskiej i rozwoju trzeciego sektora

prognozuje się:

- zwiększenie liczby zarejestrowanych/ działających w gminie organizacji pozarządowych i innych podmiotów działalności pożytku publicznego,
- większą skalę działań zleczanych i powierzanych do realizacji lokalnym podmiotom ekonomii społecznej,
- wzrost poczucia sprawczości wśród mieszkańców oraz postaw **propartycypacyjnych**.

V 7. MONITORING I EWALUACJA

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Mogielnica na lata 2024–2034 będzie na bieżąco monitorowana i ewaluowana. Dane o realizacji zadań wynikających ze strategii będą corocznie przedstawiane w ramach sprawozdania z realizacji zadań Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej składanego Radzie Gminy w Mogielnicy.

Strategia jest dokumentem uwzględniającym programy i projekty, które zostały przyjęte do realizacji bądź będą przyjęte w późniejszym terminie. Ma charakter otwarty, może być aktualizowana i udoskonalana, mogą być modyfikowane kierunki i sposoby realizacji założonych celów. Będzie służyć także do pozyskiwania funduszy na realizację projektów ze sfery społecznej. Opracowana strategia służyć ma lepszej, bardziej skutecznej i efektywniejszej realizacji działań w zakresie rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Mogielnica. Monitoring i ewaluacja zapisów strategicznych, polegające na zbieraniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych bądź zrealizowanych już działań, będzie prowadzony przez podmioty realizujące strategię i współdziałające w jej realizacji. Gromadzone dane z jednej strony pozwolą zidentyfikować i rozwiązać problemy, które pojawią się w trakcie wdrażania dokumentu, oraz stwierdzić, z myślą o podjęciu działań korygujących, czy realizacja wyznaczonych działań zmierza w słusznym kierunku, z drugiej natomiast umożliwią ustalenie rzeczywistych rezultatów ich wdrożenia – czy uzyskane efekty są zgodne z przyjętymi wcześniej zamierzeniami i na co miały wpływ. Poza oceną wdrożenia zapisów strategicznych, będzie ona zawierała propozycje rozwiązań (np. programów celowych) oraz w przypadku stwierdzenia istotnych zmian społecznych lub nowych potrzeb, podjęcie działań korygujących i wszelkich prac mających na celu aktualizację obowiązującej strategii.

V 8. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA REALIZACJI STRATEGII

Zakłada się, że ramy finansowe Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Mogielnica obejmują lata 2024-2034, realizacja proponowanych celów i działań nastąpi przy wykorzystaniu w szczególności następujących źródeł finansowania:

- 1) środki własne pochodzące z budżetu gminy,
- 2) środki przekazane gminie z budżetu państwa (dotacje),

- 3) środki funduszy krajowych (PFRON),
- 4) projekty konkursowe w ramach środków z MPiPS,
- 5) Fundusz Pracy,
- 6) Program dostarczania żywności FEAD (Europejski Fundusz Pomocy Najbardziej Potrzebującym),
- 7) innych środków pozyskanych w trakcie realizacji strategii.